Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הייַנט 8 זייטען.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 36 | Łódź, Wtorek 11 lutego 1930 | אכטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, יג שבט תר״צ | Nr. 36

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

משוגענער—אויפן אויטאָ פון עסטלענדישען מלוכה-פּרעזידענט

„וואָרענט" אז פּוילען זאָל זיך נישט חבר'ן מיט עסטלאַנד

וואַרשע, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג מי'ן וויילען פון עסטאָנישען מלוכה-פּרעזידענט זיינען הייַנט פאָרגעקומען אַ גאַנצע רייהע פייערונגען און פייערליכע בעזוכען.

אַרום 12 אַ זייגער בייטאָג איז דער עסטאָנישער מלוכה-פּרעזידענט ש. ראַנדמאַן אין דער בעגלייטונג פון מלוכה-פּרעזידענט אין אַן אויטאָ געפאָהרען צום אוניווערזיטעט, וואו ס'האָט געדאַרפט פאָרקומען די פייערליכקייט פון איבערגעבען דעם עסטאָנישען מלוכה-פּרעזידענט דעם דיפּלאָם פון דאָקטאָר „האָנאָריס קאַוזאַ". פון פאָרנט איז געפאָהרען אין אַן אויטאָ דער ליטער פון זיכערהייטס-אַמט ליסאָווסקי און פּאָליציי-קאָמענדאַנט טשינאָווסקי, אין'ם צווייטען — ביידע מלוכה-פּרעזידענטען און הינטער זיי — די סוויטע.

ווען דער צווייטער אויטאָ איז אַרויסגעפאָהרען פון שלאָס אויפ'ן קראָקאָווער פאָרשטאָט, איז אויפ'ן אויטאָ אַרויפגעשפּרונגען עפּיס אַ פּערזאָן, אַראָפּגענומען דעם הוט און אָנגעהויבען שרייען: „פּאָלאַקען, ווער ס'גלויבט אין גאָט, זאָל זיך אומקיקען און נישט דערלאָזען זיך צו חבר'ן מיט עסטאָניען. אין דער עסטאָנישער פאָהן איז פאַראַן אַ שוואַרצער פּאַס, דאָס איז אַ סימן פונ'ם טייוועל, לאָזט זיך נישט חבר'ן מיט'ן טייוועל!"

פּאָליציי האָט דעם פּערזאָן באַלד אַרעסטירט און איהם אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט. דאָרט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ער איז אין פּרושקאָוו אַ מעכאַניק פון לאַנדווירטשאַפט-מאַשינען, הייסט יוזעף סיטשינסקי און איז אַלט 32 יאָהר.

ער דערצעהלט, אַז איהם האָט זיך געחלומט, אַז פּוילען דראָהט אַן אומגליק. וועגען זיין חלום האָט ער געוואָלט מודיע זיין דעם אַרציביסקופּ קאַקאָווסקי. מ'האָט איהם אָבער צום אַרציביסקופּ נישט צוגעלאָזט. אין קאַטעדראַלע האָט ער דעם אַרציביסקופּ נישט געטראָפען, און דאַן האָט ער בעשלאָסען עפענטליך צו וואָרענען אַלע פּאָליאַקען.

נאָך דער ערשטער אויספאָרשונג איז בעשלאָסען געוואָרען סיטשינסקי'ן איבערצוגעבען צו אַן אָבסערוואַציע, כדי פעסטצושטעלען, צי ער איז גייסטיג נאָרמאַל.

קיין געוועהר האָט מען ביי סיטשינסקי'ן נישט געפונען.

„אַ קלאַג צו אַזאַ ענערגיע

וואָס דאַרף איה" ווערען פערניכטעט מענשליכע עקזיסטענצען"

שאַרפע רעדע פון דעפּ. פאַרבשטיין אויף דער נעכטיגער סיים-זיצונג

וואַרשע, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אויף דער הייַנטיגער זיצונג פון סיים איז מען צוגעטרעטען צו דער דעבאַטע איבער'ן בודזשעט פון פינאַנץ-מיניסטעריום. דער ערשטער האָט גערעדט דער פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי.

וואָס שייך דעם בודזשעט פון פינאַנץ-מיניסטעריום שטעלט דער מיניסטער פעסט, אַז ס'זיינען נישט פאַראַן קיין גרויסע מיינונגס-פערשידענהייטען צווישען דער רעגירונג און דער סיים-קאָמיסיע.

צווי אויסבעסערונגען פון רעפערענט וועט זיך די רעגירונג זאַכליך בעציהען און דער מיניסטער האָפט, אַז דער סיים וועט זיך אויך זאַכליך בעציהען צו די אויסבעסערונגען פון דער רעגירונג, און דער אָפּשאַצונג פון די בודזשעט-הכנסות איז פאַראַן צווישען דער שטעלונג פון דער קאָמיסיע און דער שטעלונג פון דער רעגירונג אַ בעדייטענדער אונטערשיד. וואָס שייך די אויסגאַבען געהט דאָ נישט וועגען דעם אונטערשייד אין דער אַלגעמיינער סומע, נאָר אין דער בעשטימונג פון די דאָזיגע אויסגאַבען. ס'איז אויפפאַלענד וואָס די דיסקוסיע איז געווען אַ פּעסימיסטישע בעת די בעשלוסען פון דער קאָמיסיע זיינען אָפּטימיסטישע.

דער מיניסטער האַלט נישט פון דעם דאָזיגען פּעסימיזם, אָבער ער קען אויך נישט זיין קיין אָפּטימיסט, ווייל ער קען די שוועריגקייטען און שאַצט אָפּ די לאַגע.

די קאָמיסיע האָט געהעכערט די הכנסות אויף 142 מיליאָן זלאָטעס. דאָס איז צופיל, העכסטענס האָט מען געקענט העכערען אויף 30 ביז 40 מיליאָן.

די קאָמיסיע האָט צו אָפּטימיסטיש געהעכערט די שטייערן-פּאָזיציע מיט 39 און אַ האַלבען מיליאָן זלאָטעס. די פּאָה-הכנסות האָט מען געהעכערט מיט 36 מיליאָן זלאָטעס, בעת די הכנסות פון די פּאָהנען האָבען אין יאַנואַר 1930 געגעבען מיט 2 מיליאָן זלאָטעס ווייניגער ווי אין יאַנואַר 1929 ווען ס'זיינען געווען די גרויסע שנייען און פרעסט.

נאָך דער רעדע פון פינאַנץ-מיניסטער האָט דאָס ערשטע וואָרט אין דער דיסקוסיע בעקומען דעפּ. כאַנדזשינסקי (נ. פּ. ר.) נאָכדעם האָט גערעדט דעפּ. פיט (דייטשען) וועלכער האָט פערלאַנגט אַז דער אומזאַץ-שטייער זאָל גענומען ווערען נאָר פון פּראָדוצענטען. ער האַלט אַז דאָס פערקלענערען די פּרייזען פאַר אויסלענדישע פעסער ביז 100 זל. לעזט אויך נישט די פראַגע.

אין אַלגעמיין האָט נאָך דער רעדע פונ'ם פינאַנץ-מיניסטער געהערשט אַ מיינונג אַז דער פינאַנץ מיניסטער האָט בעשלאָסען צו פערקלענערען דעם אומזאַץ-שטייער. מיט אַ גרויסער רעדע איז אַרויסגעטראָטען אין נאָמען פון יידישען קאָלאָ

דעפּ. פאַרבשטיין

ווען פאַראַהערען האָט מען גערעדט וועגען רעדוקטירען די שטייערן האָט די רעגירונג דערויף מסכים געווען, מ'האָט טאַקע גערעכענט אַז דער אומזאַץ שטייער וועט בכלל אָפּגעשאַפט ווערען. ליידער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז ס'האָט זיך נאָר נישט געענדערט בלויז די הכנסה רובריק פון אומזאַץ שטייער האָט זיך געענדערט פון 250 אויף 275 זלאָטעס. מ'רעכענט זיך נישט מיט דער ווירקליכער לאַגע אין לאַנד און מ'בעשטימט די הכנסות לויט אַ שאַבלאָן.

אין דעצעמבער 1928 זיינען אין לאַנד געווען 128 טויזענד אַרבייטסלאָזע און דעצעמבער 1929 — 206 טויזענד; די פּרייזען פון די אַקציעס זיינען געפאַלען פון 60—100 פּראָצ.; די צאָהל פּראָטעסטען איז געשטיגען אויף דאָפּעלט. ווען מ'וואָלט זיך פערקוקט אויף מערב אייראָפּע וואָלט מען אין אַזאַ פאַל געדאַרפט פערקלענערען אויף אַ העלפט די שטייערן, בפרט — די דירעקטע. די רעגירונג גיט זיך אָבער נישט אָפּ קיין רעכענונג וועגען דער קאַטאַסטראָפאַלער לאַגע: די פּראָדוקציע האָט זיך פערקלענערט, די קאָנסומציע בפרט אין דאָרף איז געפאַלען. 90 פּראָצענט פון די וועקסלען ווערען נישט געצאָהלט. דער אומזאַץ שטייער איז אַ טאַיפון, וואָס האָט אַראָפּגעווישט די אינדוסטריע האַנדעל און האַנדווערק, כ'צווייפעל, זאָגט דעפּ. פאַרבשטיין, — אויב דער מיניסטער וועט עפּעס קענען אויפטון — זיינע מיטהעלפער וועלען איהם נישט לאָזען: זיי ווייסען אַז מיט עקזעקוציע מיטלען קען מען צונעמען, און מ'נעמט טאַקע צו ביי סוחרים סחורה

(ווייטער זעה 5-טע זייט).

צו דער חתונה פון אונזער ליבען ח'
יעקב פּערלמוטער
מיט ח' שרה זעלמאַן
ווינשען מיר זיי אַ האַרציגען מזל טוב און אַ גליקליכע צוקונפט.
פאַמיליע פלאַם, אַלעקסאַנדער.

עקאָנאָמיש — מעכאַנישע פאַרבעריי פון שיך און לעדער-אויסאַרבייטונגען
„JEDYNA" „יעדינאַ"
פּיעטריקאָווער 106, שוין טעטיג
פאַרבט אויף זעמטליכע פאַרבען און ניואַנסען.
שיך (בעזוילען אויפ'ן אָרט), האַנד-ביימלען, לעדער-טאַשן, קורטקעס, מאַנטלען, מעבעל-בעצוגען א.ז.וו. שנעלע און סאָלידע אויספיהרונג!
דויערהאַפט — עלעגאַנט — פּינקטליך

דאַנקזאַגונג.
אונזער אויפריכטיגסטען דאַנק דריקען מיר אויס
פר. ד״ר ראַכעלאַ לעווי
וועלכע האָט מיט פיל איבערגעגעבענהייט בעהאַנדעלט אונזער קינד און עס אויסגעהיילט פון אַ שווערער קראַנקהייט.
ברוך ברייטמאַן און פרוי.

בעקאַנטמאַכונג
דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט דער געעהרטער קונדשאַפט, אַז פון הייַנטיגען טאָג בעקומט מען אין
וואורשטען-געשעפט
אַלעקסאַנדראָווסקאַ 8
וועלכע איז אונטער מיין אייגענער אויפזיכט, יעדען טאָג פרישען אויפשניט און ווינער-וואורשטלעך צוויי מאָל טעגליך פריש צו די ביליגסטע פּרייזען, רעעלע בעהאַנדלונג.
מיט אַכטונג לייב אמזעל
זגערזשער 32 וואורשט-פאַבריק
טעלעפאָן 188-86.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 74 יאָהר

נ. ע.
יצחק גבריאדע

די לויה קומט פאָר הייַנט, דינסטאָג, י״ג שבט תר״צ 12 אַ זייגער בייטאָג פון פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, וועגען וואָס עס טיילען מיט אַלע קרובים, פריינד און באַקאַנטע די אין טיפען טרויער פערבליבענע

פרוי, זיהן, טעכטער און אייניקלעך

קאנפיסקירט געוועהר און אמוניציע

וואס איז געשיקט געווארען פון דייטשלאנד צו אן'אראבער קיין ארץ-ישראל

ירושלים, 10. (יט"א טעלעגראפיש). אויפ'ן ביירוטער צאל-אמט זענען קאנפיסקירט געווארען 4 גרויסע קאסטענס געוועהר און אמוניציע.

די קאסטענס זענען געשיקט געווארען פון דייטשלאנד קיין ארץ-ישראל אויפ'ן אדרעס פון אן אראבישען סוחר. אין יעדען קאסטען האבען זיך געפונען 120 ביקסען און 20 טויזענד קוילען.

א"י-קאנסטיטוציע ווערט נישט געענדערט

ירושלים, 10. (יט"א טעלעגראפיש). ווי יט"א דערוויסט זיך האט אינוש. פנחס רוטענבערג נאך זיין צוריקקומען פון לאנדאן אפגעגעבען א בעריכט פאר'ן ועד לאומי וועגען זיין געשפרעך מיט'ן בריטישען קאלאניאל-מיניסטער, לארד פאספילד, וועלכער האט ערקלערט, אז ער האט קיינעם נישט בעפולמעכטיגט צו מאכען וועלכע ס'איז ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע פון לאנד.

אפעלאציע פון 9 אראבער

וואס זענען פערמשפט צום טויט

ירושלים, 10. (יט"א טעלעגראפיש). היינט איז בעשטימט געווארען דער טערמין פון דער אפעלאציע אין פראצעס פון 9 אראבער, וועלכע זענען פערמשפט געווארען אין דער ערשטער אינסטאנץ צום טויט פאר ערמארדען דעם יהודי מזרחי בעת די געשעהענישען אין צפת. דער פראצעס וועט פארקומען אין חיפה'ער געריכט נאך היינטיגע וואך.

אנגעצונדען זיך אן'אויטא מיט פאסאזשירען

פראג, 10. (ספ. טעל.) נעבען פרעשבורג האט זיך פלוצים אנגעצונדען אן'אויטאבוס אין וועלכען עס זענען געפאהרען 15 פאסאזשירען, 9 פערזאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען. דער אויטאבוס איז אינגאנצען פערברענט געווארען.

אויסגעגראבען די טויערן פון יריחו

לאנדאן, 10. (אטע) די ענגלישע ארכעאלאגישע עקספעדיציע אין פאלעסטינא האט אויסגעגראבען א טייל פון די מויערן פון דער יריחו'ער פעסטונג. די מויערן פון דער פעסטונג זענען 3 און א האלב מעטער דיק און 9 מעטער הויך. די רעשטלעך פון די מויערן זענען אין א גוטען צושטאנד.

בלויז ידען, וואס רעדען יודיש אדער העברעאיש

מעגען זיך אנגעבען אלס אנגעהעריגע צו דער יודישער נאציאנאליטעט

פראיעקט פון א נייער פאלקס-צעהלונג אין טשעכאסלאוואקיי

פראג (י.ס.א.) דער סטאטיסטישער אמט אין טשעכאסלאוואקיי האט די טעג פארגעשטעלט דער רעגירונג א פראיעקט פון ארגאניזירען אין טשעכאסלאוואקיי א פאלקס-צעהלונג דעם 1 דעצעמבער 1930. לויט'ן דערמאנטען פראיעקט זאל אלס איינציגער קריטעריום פון דער נאציאנאלער אנגעהעריגקייט אנערקענט ווערען בלויז די מוטער שפראך. אין דעם פאל זאלען זיך קענען אנגעבען אלס אנגעהעריגע צו דער יודישער נאציאנאליטעט בלויז בירגער, וואס רעדען יודיש (אין פראיעקט „זשארגאן") אדער העברעאיש. דייטש אדער טשעכיש-רעדענדע יודען דארפען בעטראכט ווערען אלס דייטשען אדער טשעכען. די קאמיסארען זאלען, אין זין פון פראיעקט, האבען דאס רעכט צו מאכען ענדערונגען אין וואהל-ליסטעס אין גייסט פון דער דאזיגער בעשטימונג.

די פרעסע פערהאלט זיך דערוויל מיט רעזערוו לגבי דעם דאזיגען פראיעקט פון סטאטיסטישען אמט אין יודישע קרייזען דריקט מען אויס די זיכערקייט, אז די רעגירונג וועט דעם פארגעשלאגענעם פראיעקט נישט בעשטעטיגען, היות ער וואלט געגעבען א פאליטישע איבערגעוויכט דעם דייטשען עלעמענט אין טשעכאסלאוואקיי.

ש. קאפלאנסקי אין בעלגיען

סאציאליסטישער סענאטאר לויבט די יודישע ארבייטער אין א"י

אנטווערפען, (יט"א) אויף דער איינלאדונג פון די בעלגישע פועלי-ציון, איז דער בעקאנטער פועלי-ציון-פיהרער אינזש. קאפלאנסקי ארויסגעטראטען מיט פאליטישע רעפעראטען אין ברוסעל, גענט, שארלרוא, און אנטווערפען.

אין ברוסעל האט אויף דעם פועלי-ציון-מיטינג אויך גערעדט דער סאציאליסטישער סענאטאר פראפ. לאי דע ברוקער, וועלכער האט געלויבט די האלטונג פון דער יודישער ארבייטערשאפט אין ארץ-ישראל בעת און נאך די געשעהענישען און, האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז די יודישע ארבייטער וועלען סוף כל סוף געפינען א וועג פון פערשטענדיגונג מיט די אראבישע מאסען.

אין אנטווערפען האט ה' קאפלאנסקי ענטפערענדיג אויף אנאנפראגע וועגען זיין שטעלונג צו דער אראבישער פראגע ערקלערט, אז די אלטע ידיעות, וועגען זיין בעריכטיגט שוין צו פערהאנדלען מיט די איצטיגע אראבישע פיהרער וועגען א פארלאמענט, זענען נישט אמת. קודם-כל — האט ערקלערט ה' קאפלאנסקי, מוז די ארץ-ישראל-אדמיניסטראציע אויף אזוי ווייט געענדערט ווערען, אז עס זאל געפיהרט ווערען א מאנדאט געטרייע פאליטיק און דאן ערשט וועלען מיר קענען פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט די פיהרער פון אראבישען פאלק און מיר וועלען קומען צו אן'אויסגלייך.

ווייטערדיגע אטאקעס אויף די סאוויעטען

צוליב'ן פערשווינדען פון גענ. קוטיעפאוו

פאריז, 10. (ספ. טעל.) אין דער אפערע מיט'ן גענעראל קוטיעפאוו האט די פאליציי אנגעטראפען אויף נייע שפורען, וועלכע פיהרען אויף צפון פון פראנקרייך. ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז איינער פון די מיטגלידער פון סאוויעטישען קאנסולאט אין פאריז, רולענקא איז אין טאג, ווען קוטיעפאוו איז פערשוואונדען געווארען, געקומען קיין ליל, אין דער געזעלשאפט פון נאך א פערזאן אין א גרויסען אויטא. פון דעמאלט אן איז רולענקא נעלם געווארען.

פאריז, 10. (ספ. טעל.) די פראנצויזישע פרעסע אטאקירט ווייטער די סאוויעטען אין צוזאמענהאנג מיט'ן פערשוואונדען פון גענ. קוטיעפאוו, „עקא דע פארי" פערלאנגט, אז דאוגאלעווסקי, דער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין פאריז, זאל פערלאזען פראנקרייך.

יודען, וואס האבען נישט קיין וואהלרעכט

ווע־ען אויסגעשלאסען פון „אזעט"

מאסקווע, (י. ס. א.) יודען, וואס האבען נישט קיין וואהל-רעכט אין די סאוויעטען, ווערען איצט איבער גאנץ סאוויעטען פערבאנד אויסגעשלאסען פון די „אזעט" ארגאניזאציעס א בעשלוס ארויסווארפען די וואהל רעכטלאזע יודען פון „אזעט" איז אנגענומען געווארען אויף דער פלענארער זיצונג פון „אזעט"-צענטראל-קאמיטעט אין מאסקווע און ווערט איצט דורכגעפיהרט דורך אלע אפטיילונגען פון דער ארגאניזאציע איבער'ן גאנצען לאנד.

די „הסתדרות העובדים" פאדערט איינצופיהרען קראנקהייטס פערזיכערונג פאר ארבייטער

ירושלים. (י. ט. א.) די „הכתדרות העובדים" האט איבערגעגעבען דער רעגירונג א מעמאריאל, אין וועלכען עס ווערט געפאדערט ארויסצוגעבען א געזעץ וועג'ן ארבייטער-פערזירונג אויפ'ן פאל פון קראנקהייט. לויט דעם פארשלאג דארפען די קאסטען פון דער פערזיכערונג בעלאסטען אין 3 גלייכע טיילען די ארבייטסגעבער, ארבייטער און די רעגירונג.

„דייטשלאנד און די דרייפוס-אפערע"

בערלין, (י. ט. א.) דער וויצע-פארזיצער פון צענטראל-פעראיין פון דייטשע יודען ד"ר ברונא ווייל, האט די טעג פאר א גרעסערער פערזאמלונג, וואס איז בעשטאנען דאס רוב פון יוריסטען, געהאלטען א רעפעראט א.ד.ט. „דייטשלאנד און די דרייפוס-אפערע". דער רעפערענט האט גענוי ארומגערעדט די הינטערקוליסען-געשעהענישען ארום דער דרייפוס-אפערע, בעזונדערס זייער פאליטישען אפקלאנג אין די דייטשע רעגירונגס-קרייזען.

אנטיסעמיטען צווינגען א יודישען ארבייטער

צו טרינקען פערסמ'טען בראנפען

מאסקווע, (י.ס.א.) דריי אנטיסעמיטישע ארבייטער, צווישען זיי איינער א קאמוניסט, וועלען איצט צוגעצויגען ווערען צום געריכט אין מינסק פאר צווינגען דעם יודישען ארבייטער, משה לאפידוס, צו טרינקען פערסמ'טען בראנפען.

די אנטיסעמיטען פלעגען שלאגען און פייניגען דעם יודישען ארבייטער. זיי פלעגען שמירען זיינע ליפען מיט חזיר-שמאלץ, איהם צווינגען עסען טריפה שפייז, זייער לעצטער אקט איז געווען צו מאכען איהם מיט געוואלד טרינקען פערסמטען בראנפען. די דריי כוליגאנעס זענען איצט ארעסטירט און וועלען געמשפט ווערען דורך דעם קרימינאל-געריכט.

די אקציע פון „ארט—אזע—עמיגדירעקט"

אלעקסאנדריען, (י. ט. א.) נישט קוקענדיג אויף דעם ווירטשאפטליכען קריזיס, פון וועלכען עס ליידט אויך די יודישע בעפעלקערונג אין עגיפטען, ענטוויקעלט זיך די זאמעל-אקציע לטובת דעם פראייניגטע קאמיטעט פון „ארט-אזע—עמיגדירעקט" מיט גרויס ערפאלג. די אקציע ווערט אנגעפיהרט דורכ'ן שריפטשטעלער מ. פאליאקאוו אונטער'ן פראטעקטאראט פון הרב-הראשי פראפ. דוד פראטא.

רעוועל, (י. ט. א.) אין עסטאניע און פינלאנד זענען געגרינדעט געווארען קאמיטעטען, וואס טרעטען צו צו א זאמעל-אקציע לטובת „ארט—אזע—עמיגדירעקט".

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אוועגד

צעהנדליגער יודישע זויג-קינדער ערמארדעט

דורך אנ'אויפזעהערין אין א קיעווער קינדער-הויז

מאסקווע, (יט"א) צעהנדליגער יודישע זויג-קינדער זענען אומגעקומען אין א קינדער-הויז אין קיעוו, צוליב דער אכזריות פון דער אויפזעהערין נאריא גריבענקאווא.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, פלעגט גריבענקאווא שלאגען די יודישע זויג-קינדער, וועלכע זענען געבראכט געווארען אין קינדער-הויז דורך די יודישע מוטערס, וואס האבען געגעבען ארבייטען אויף א גאנצען טאג אין פערשידענע אונטערנעהמונגען. זי פלעגט דערפיהרען די קינדער צו הויכע היץ און פיל פון זיי זענען געשטארבען.

די שולדיגע איז איצט ארעסטירט געווארען און וועט געשטעלט ווערען פאר'ן געריכט אלס אנגעקלאגטע אין מאסען-מארד פון זויג-קינדער.

20 אמעריקאנער ארגאניזאציעס פראטעסטירען

געגען אימיגראציע-פערלייכטערונגען אין די פעראייניגטע שטאטען

וואשינגטאן, (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט די נאוועלען צום אימיגראציע-געזעץ, וואס זענען פארגעטראגען געווארען דורך דעם יודישען קאנגרעסמאן דיקשטיין און ענטהאלטען געוויסע איינזאנדערונגס-פערלייכטערונגען האבען 20 אמעריקאנער, נאציאנאליסטישע ארגאניזאציעס אנגענומען א רעזאלוציע, וואס פראטעסטירט שארף געגען יעדען פרוב אפצושוואכען אין וועלכער עס איז וואס די פערפליכטענדע אימיגראציע בעגרעניצונגען. די פראטעסט-רעזאלוציעס זענען מיטגעטיילט געווארען דער אימיגראציע-קאמיסיע פון אמעריקאנער סענאט.

א גרויסע ארץ-ישראל-מאפע פון קרן-קימת

ירושלים. (י.ט.א.) די דירעקטאריע פון יודישען נאציאנאל-פאנד האט בעאויפטראגט דעם בעקאנטען געאגראפישען פארשער ד"ר בראווער צונויפצושטעלען א גרויסע העברעאישע מאפע פון ארץ-ישראל און די ארומיגע לענדער. די מאפע וועט ארויסגעגעבען ווערען אין איניגע חדשים ארום.

רומענישע קעניגין מאריא

וועט בעזוכען ארץ-ישראל

בוקארעשט, (יט"א) דעם 16-טען פעברואר וועט קעניגין מאריא און פרינצעסין אילעאנא אפפאהרען פון קאנסטאנץ קיין עגיפטען. די קעניגין וועט בעזוכען אויך סיריען און ארץ-ישראל.

גענעראל-שטרייק אין ביליצער טעקסטיל-אינדוסטרי

ביליץ, 10. (טעלעפאניש). צוליב'ן שטרייק פון די טעקסטיל-ארבייטער איז אויף היינט פראקלאמירט געווארען א גענעראל-שטרייק. אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען די פאבריקאנטען געקינדיגט אלע, אהן אויסנאהם, ארבייטער. דער גענעראל-שטרייק טראגט א דעמאנסטראטיווען כאראקטער.

א כוואליע פון פרעסט איבער פוילען

ווארשא, 1. (טעלעפאניש). דורך פוילען געהט איצט דורך א פראסט-כוואליע, אין קאלאמעי איז היינט געווען 26 גראד פראסט, אין לעמבערג — 23 גראד, אין ווילנער קרייז איז געפאלען א גרויסער שניי.

נישט קוקענדיג אויפ'ן פראסט איז אבער פאראויסצוזעהען, אז ס'וועלען קומען שנייען און רעגענס און די טעמפעראטור וועט פאלען.

בעשווינדעלט פוילישע ארבייטער אין פראנקרייך

ליאן, 10. (ספ. טעל.) צווישען דער גרויסער פוילישער ארבייטער-קאלאניע הערשט א געוואלדיגע בעאונרוהיגונג צוליב דעם וואס דער באנקיר יוזעף קאמינסקי איז נעלם געווארען צוזאמען מיט דעם גאנצען געלד פון דער באנק. אין דער דאזיגער באנק האבען די פוילישע ארבייטער געהאלטען זייערע אפשפארונגען, די סומע, וועלכע איז פערשווענדעט געווארען דורך דעם באנקיר, קאמינסקי, שעצט מען אויף א האלבען מיליאן פראנק.

אין משך פון 4 יאהר

פערשווענדעט 40 מיליאן זל.

בערלין, 10. (ספ. טעל.) דער פירשט ערנסט פאן זאקסען-אלטענבורג האט פערשווענדעט זיין גאנץ פערמעגען פון פערציג מיליאן זלאטים. מיט 4 יאהר צוריק האט ער געהאט 10 מיליאן מארק מזומן און 9 מיליאן אין ווערט-פאפירען, צוזאמען אלזא האט דער פירשט געהאט 19 מיליאן מארק, וועלכע ער האט פערלעבט אין פערלויף פון 4 יאהר, איצט ווערט זיין גוט פערקויפט אויף א ליציטאציע דורך זיינע בעלי-חובות.

ארעסטירט א לוסטמערדער אין דיסעלדארף

דיסעלדארף, 10. (ספ. טעל.) אין דיסעלדארף איז ארעסטירט געווארען א מאנספערשוין פון נירענבערג, וועלכער האט זיך מודה געווען אין ערמארדען 4 מענשען. בעת'ן פערהער האט ער ערקלערט, אז זייענדיג א האמאסעקסואליסט, האט ער צו זיך געבראכט יונגע מענשען, און נאכ'ן בעפרידיגען זיינע ליידענשאפטען, האט ער אייגעשלעפערט זיינע קרבנות מיט ווערנאל און דערנאך זיי איבערגעשניטען די העלזער מיט א ראזיר-מעסער. די פאליציי האלט, אז דער פערשוין האט פיל געמיינזאמעס מיט די שרעקליכע מארדען, וואס זענען לעצטענס אויסגעפיהרט געווארען אין דיסעלדארף.

לאָדז. 11 פעברואר 1930

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 11 פעברואר 1930

יודישע שונאים און יודיש געלט

דער באַקאַנטער אונגאַרישער פּאָליטיקער, איצט פּאָליטישער עמיגראַנט, גראַף קאַראָלי, וועלכער איז צוגאַסט אין די פראַנצויזישע שטאָט, האָט געהאַלטן אַ רעדע און אַ יודישן עולם. אין דער רעדע האָט דער אונגאַרישער גראַף געזאָגט מוסר די רייכע יודן דערפאַר — וואָס זיי שטיצן די אונגאַרישע דיקטאַטור דורך געלד־הלוואות, וואָס זיי גיבן איהר.

מעגליך, אַז דער פאָרוואורף, וואָס קאַראָלי האָט געמאַכט די יודישע גבירים, שטיצט זיך אויף דעם באַקאַנטן „טעות גוי“. וואָרים דער גוי אויף דער גאַנצער וועלט, אפילו ווען ער איז אַ ראַדיקאַל און אפילו אַ קאָמוניסט, בלייבט אַלץ ביים טעות, אַז יודען — ווי זאָגען די „קרעזוסען“ — די רייכסטע געלד־האַבער אין דער וועלט. אַלע זיי לעבען מיט דעם טעות, אַז אויב עפּעס אַ מלוכה וויל לייהען געלד אין אויסלאַנד, מוז זי קודם כל מאַכען אַ גוטע מינע צו די יודען, אין דעם לאַנד, וואָס איז דער מלוה, — ווייל אָהן יודען וועט מען קיין הלוואה נישט קריגען.... מיר ווייסען, אַז דאָס איז אַ טעות, אָבער גראַף קאַראָלי ווייסט עס נישט. מיר ווייסען, למשל, אַז די דעה אויפ'ן אַמעריקאַנער געלד־מאַרק האָט דער נישט־יודישער מאָרגאַן, אָבער חייט נישט וואַרבורג.... און עס איז נישט משער צו זיין, אַז צווישען די בעדינגונגען, וואָס מאָרגאַן שטעלט זיינעם אַ קליענט — אַ מלוכה, זאָל אויך זיין דער בעדינג, אַז יודען זאָלען דאָרט בעהאַנדעלט ווערען מענשליך. דאָס, ווי געזאָגט, ווייסען מיר. אָבער דער אונגאַרישער גראַף ווייסט עס נישט, און איז אַלץ נאָך פאַרבליבען ביי זיין „טעות גוי“, אַז יעדער יוד, און בפרט יעדער באַנקיר, קאָן זאָגען: „געלד — דאָס בין איך !...“

אָבער ווי גרויס דער טעות זאָל נישט זיין, שטעקט דאָך אין איהם אַ שטיק אמת. פערהאָן דאָך גבירים — צי אין ניו־יאָרק צי אין פּאַריז, צי אין בערלין — וואָס מאַכען הלוואות צו אַנטיסעמיטישע רעגירונגען, האָט דען נישט אונגאַרן בעקומען אַ הלוואה אין פּאַריז? האָט דען נישט רומעניען בעקומען אַ הלוואה אין פּאַריז? און בפירוש, דורך יודישע בענק....

טרעפט אַמאָל, אַז דער יודישער באַנקיר פאָדערט, אַלס תנאי פון הלוואה בעסערע בעציהונגען צו יודען. אַזוי האָט יעקב שיף, אין זיין צייט, זיך אָפּגעזאָגט פון בעטייליגען זיך אין אַ רוסישער הלוואה, כל־זמן די רעכטס־לאַגע פון יודען אין רוסלאַנד וועט זיך נישט פערבעסערען. אַזוי האָט אויך די פירמע ראָטשילד אין פּאַריז אויסגענומען אַ תנאי מיט דער אונגאַרישער רעגירונג, אַז זי זאָל בטל מאַכען דעם „נומערוס קלאַוזוס“ פאַר יודישע סטודענטען.

מוזען מיר אָבער צוגעבען, אַז ווי נאַציאָנאַל־אַנשטענדיג די דאָזיגע פאָדערונגען פון די יודישע באַנקירען זענען, ווירקען זיי דאָך זעהר ווייניג. וואָרים נישט־קוקענדיג אויף שיפס געגענערשאַפט, האָט דאָך רוסלאַנד בעקומען די נויטיגע הלוואה, הגם זי איז גישט איינגעגאַנגען אויף די פאָדערונגען פון דעם באַנקיר, און אַז אונגאַרן איז לעצטענס יאָ איינגעגאַנגען אויף די בעדינגונגען, וואָס דער באַנקיר האָט האָט איהר געשטעלט, און רומעניען אויך, האָבען זיי אָבער די בעדינגונגען נישט דערפילט. אונגאַרן און רומעניען זענען איצט — נאָך די באַנקירישן פאָדערונגען — די הויפּט־צענטערס פון סטודענטישער פאַנאַטישער אַנטיסעמיטיזם.

דאַרפען יודישע באַנקירען יאָ שטיצען די יודישע שונאים מיט געלד? געוויס נישט ! אוודאי און אוודאי וואָלט עס העכסט געזען, ווען יודישע באַנקירען וואָלען זיך אָפּזאָגען פון יעדען געלד־געשעפט מיט יודישע שונאים, עס איז אָבער פאַלש צו מיינען — ווי עס מיינט גראַף קאַראָלי — אַז דערמיט, וואָס יודישע באַנקירען וועלען נישט לייהען קיין געלד דער אונגאַרישער דיקטאַטור וועט דער דיקטאַטאָר זיך מוזען אונטערגעבען. נישט דורך יודיש געלד איז האָרטי, דער אונגאַרישער דיקטאַטאָר, געקומען צו מאַכט, און נישט אָהן יודיש געלד וועט ער די מאַכט פערלירען. אַנדערע, אינטערנעסטע סיבות, האָבען איהם אַרויפגעזעצט אויפ'ן הערשער־טראָן, און אינטערנעסטע סיבות קאָנען איהם פון טראָן אַראָפּ־ווארפען. אָבער דאָס איז נישט דווקא אַ יודישער ענין — הגם עס וואָלט אוודאי געווען אַ יושר, אַז יודישע שונאים זאָלען נישט קאָנען „צופירען“ זייערע אומרייגע הענר“ מיט יודיש געלד.

ט.

ווי אַזוי וועט אויסגענוצט ווערען דער הילפס־פאָנד

וואָס איז געזאַמעלט געוואָרען פאַר ארץ־ישראל

לאָנדאָן, (יט"א) דער לאָנדאָנער קאָמיטעט פון א"י הילפס־פאָנד האָט אויף זיינע לעצטע זיצונגען בעטראַכט די פאָרשלאָגען פון דעם פאָנד־קאָמיטעט אין א"י וואָס בעשטעהט פון אינזש. פנחס רוטענבערג, ד"ר. העקסטער און קאָל. קיש ווע ען דער פונאַנדערטיילונג פון די הילפס־פאָנדען. דער לאָנדאָנער קאָמיטעט שטעהט אין שטענדיגען קאָנטאַקט מיט'ן ניו־יאָרקער קאָמיטעט און היט אָפּ דעם פּרינציפּ אַז דער הילפס־פאָנד קען פערוועגדעט ווערען בלויז אויפ'ן ווידעראויפבוי פון די געשטערטע היימען.

דער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען צו אַסיגנירען אויף: 1) קאָנסטרוקטיווע אָן נויט־הילף — 130 טויזענד פונט, 2) ווידעראויפבוי פון די קאָלאָניעס כפר אוריה, חולדה, הארסוף, באר־טוביה, מוצא, קלנדיה — 65 טויזענד פונט, 3) צפת — 25 טויזענד פונט, 4) אויף פערבעסערען די ווירטשאַפט־ליכע לאַגע אין חיפה און ירושלים, בעזונדערס אין צוזאַמענהאַנג מיט די פּראָיעקטען פון בויען וואוי־נונגען — 50 טויזענד פונט, 5) טאַסערסטעלעפאָן, צענטראַלע בנינים, ער־איינקויף, קרעדיטען פאַר האַנדעל און אינדוסטרי, (הילף פאַר די יודישע סוחרים, וואָס האָבען געליטען צוליב די אַנרוהען און דעם באָיקאָט — 109,500 פונט.

עס איז אויך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען אינדיווידועלע אונטערשטיצונגען, אַלס ערגענ־צונג צו די רעגירונגס־ענטשעדיגונגען. דער ווידער־אויפבוי פון צפת וועט לויט די פּלענער, וואָס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אין 2 ריכטונגען. אין דער אַלט־שטאָט וועט אויפגעבויט ווערען אַ יודישער האַנ־דעלס־קוואַרטאַל, דרויסן וועט ענטשטעהן אַ נייער יודישער קוואַרטאַל הינטער דער שטאָט. בנוגע חברון זענען נאָך נישט אָנגענומען געוואָרען קיין ענדגיל־טיגע בעשלוסען. ביז סוף פעברואַר וועט וואַהרשיינ־ליך פערענדיגט ווערען די אַרבייט פון אַלע הילפס־צענטערן אין א"י מיט'ן אויסנאַהם פון דער הילפס־אַרבייט פאַר די חברונער יודען.

געוועזענע יודישע הענדלער אין סאָוויעט־רוסלאַנד וועלען קענען איבערגעהן צו לאַנדווירטשאַפט

מאָסקווע, (יט"א) אַלס רעזולטאַט פון דער פּעראָרדנונג פון „וציק“ וואָס ערטיילט וואַהל־רעכט געוועזענע קאַטעגאָריעס פון נעפּ. הענדלער־עלעמענטען וועלען נעפּ. יודישע הענדלער, וואָס זענען אימשטאַנד ביי צושטייערען 250 רובעל פאַר לאַנדווירטשאַפט־ליכען אינווענטאַר, בעקומען די מעגליכקייט איבערצוגעהן צו לאַנדווירטשאַפט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט דער „קאָמזעט“ אָנגענומען אַ בעשלוס, אַז צווישען די 1765 נייע יודישע פאַמיליעס וואָס וועלען איינגעאָרדנט ווערען אויף ערד אין קרים אין פערלויף פון 1930 יאָהר, זאָלען צוואַנציג פּראָצענט זיין אַזעלכע וועלכע פערמאָגען 250 רובעל איינענעם קאַפּיטאַל, ביז איצט האָט מען אַזעלכע עלעמענטען, געוועזענע הענדלער, נישט געוואָלט געבען קיין ערד, און מען האָט זיי געהאַלטן פאַר „נעפּלייט“.

מאָסקווע, (יט"א) 400 יודישע יונגעלייט וועלען געשיקט ווערען דורך דעם „קאָמזעט“ אין די סאָוויעטישע אייזענבאַהן־שולען, כדי זיך אויסצובילדען אויף קוואַליפיצירטע אייזענבאַהן־אַרבייטער.

פּיעטקעוויטש פערשפּילט אין ניו־יאָרק

ניו־יאָרק, 9. (ספּ. טעל.) דאָ איז פאָרגע־קומען דער צווייטער סטאַרט פון בעריהמטען פּויליר־שען לייכט־אַטלעטיקער פּיעטקעוויטש, וועלכער האָט בשעתו בעזיגט דעם וועלט־מייסטער נורמי. אַזוי ווי דער ערשטער סטאַרט פּיעטקעוויטש האָט זיך פאַר איהם געענדיגט מיט אַ נצחון, איז צום צווי־טיגען סטאַרט געקומען אַ גאַר גרויסער עולם.

דער לויף איז פאָרגעקומען אויפ'ן שטח פון 2 אַמעריקאַנער מייל (3218 מעטער).

דער לויף האָט געוואונען רעקער, קומענדיג צו דער מעטע מיט 9 מעטער פאַר פּיעטקעוויטשען.

פּיעטקעוויטש האָט דעם לויף פערשפּילט מחמת דעם, וואָס ער איז 80 מעטער פאַר דער מעטע אָפּגעפאַלען פון די כוחות. דאָס האָט געגעבען דער־קער'ן די מעגליכקייטען צו דעריאָגען פּיעטקעוויטשען און דעם לויף צו געוואונען.

יפו'ער אַראַבער געגען דער אַראַבישער דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן

ירושלים, (יט"א) פיל אַראַבער זאָגען זיך אָפּ צו בעשטייערען אויף די הוצאות פון דער אַראַ־בישער דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן, ספּעציעל געגענ־ריש נעשטימט זענען די יפו'ער אַרבייטער, וועלכע טענה'ן, אַז די דעלעגאַטען קענען דעקען די הוצאות פון זייערע אייגענע מיטלען.

טשערניכאָווסקי־אויסשטעלונג אין ירושלים

ירושלים, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן ליטעראַרישען יובילעאום פון העברעאישען דיכטער ד"ר. שאול טשערניכאָווסקי, האָט די העברעאישע נאַציאָנאַלע ביבליאָטעק אין ירושלים אַרגאַניזירט אַ טשערניכאָווסקי־אויסשטעלונג, וואָס נעהמט אַ־רום פערשידענע אויסגאַבען פון טשערניכאָווסקיס ווערק, כתבי־ידן, פאָטאָגראַפיעס א.א.וו.

אַמאָליגע יודישע אונטערוועלט־העלדען

עפּיזאָדען פון אַמאָליגע יודישע וואָרילע יונגען און „גבורים“ אין ליטע און פּוילען

פון ש. פּראַגער

„כאַצקעלע שפּיגעלגלאַס דער „רבי פון די „גנבים“

דאָס איז אפילו נישט פון די „גאַר אַלטע צייטען“, נאָר ערשט מיט פאַר 25 יאָהר צוריק, וואָרים איך געדענק אַלס קינד, ווי מען האָט דער־צעהלט מעשה'ס פון דעם דאָזיגען באַנדע־פיהרער. איך געדענק, אַז ווען מיר יונגלאַך, האָבען געלערנט אין חדר, פלעגען די אייגעלעך ביי אונז גלאַנצען הערענדיג די שפּיצלעך פון „כאַצקעלע שפּיגעלגלאַס“ און מי־, די גמרא־יונגלעך, וואָס האָבען געלערנט „שנים אוחזין בטלית“ האָבען אין האַרצען געהאַט אַ מאָרנע בעוואונדערונג פאַר דעם דאָזיגען רויבער.

די פאַמיליע שפּיגעלגלאַס איז אין וואַרשע איינע פון די אָנגעזעהנסטע חסידישע משפּחות, וואָס זענען פון תמיד־אָן געפאָהרען צו „אַלט־קאָצק“, גער, און נאָך היינט צייכענט זי זיך אויס אין וואַר־שאַ מיט אַ גרויסער צאָהל לומדים, חסידים, גבירים. אין דער דאָזיגער משפּחה איז מיט אַ יאָהר זיבעציג צוריק געבוירען געוואָרען אַ יונגעל, וואָס מען האָט אַ נאָמען געגעבען יחזקאל, נאָך דעם אַלטען בעריהמטען רבין ר' יחזקאל קאָזמירער. דאָס יונגעל האָט זיך אַרויסגעוויזען צו האָבען אַ גוטען קאָפּ, שנעל תופס געווען אַלץ, געקענט אַ סך לערנען, געשמט פאַר אַן עלוי, און מען האָט איהם גערופען אַביסעל פערצויגען „כאַצקעלע“, און יעדער איז זיכער געווען, אַז דאָס וואַקסט אַ גרויסער רב, אַ גאון.

אָבער כאַצקעלע האָט שוין יונגערהייז בעסער ליב געהאַט זיך צו חבר'ן מיט גנבים, אַזוי, אַז ער האָט בית־כלבען אויעקגעוואָרפען דאָס לערנען; די וואַרשאַווער גנבים האָבען איהם אויפגענומען צו זיך אין דער חברה אַזוי, אַז ער איז מיט דער צייט געוואָרען דער „רבן של כל הגנבים“, דער פיהרער פון אַלע גנבים־באַנדען אין וואַרשע. אַ גוטען קאָפּ האָט ער געהאַט, כאַצקעלע, און ער געוואָרען דער „טעאָרעטיקער“ פון אַלע גנבות; ער האָט אויס־געאַרבייט אַלע פּלענער פון אַ גרעסערער גנבה צי רויבעריי, ער האָט אויך אָרגאַניזירט באַנדעס, אָדער ווי מען האָט זיי אין וואַרשע גערופען „קאָלעקעס“, פון שטאַרקע יונגען, מעסער־שטעכער (מיט פּיק־סען און פרויגנס האָט מען זיך נאָך דעמאָלט נישט בענוצט), און מען האָט אויסגעפרעסט געלד ביי רייכע לייט. דאָס זענען געווען שטאַרק־אָרגאַ־ניזירטע באַנדעס, און זייערע מיטגלידער האָבען געהאַט אויכלכע נעמען (איך געדענק די נעמען „אַר־טשע פּעפּע“, שאַיעלע חכיד, אַלטערל קראָוויאַש, יאַשע קענדזשער), און גאַנץ וואַרשע האָט געציטערט פאַר זיי, ווי פאַר פייער.

כאַצקעלע שפּיגעלגלאַס איז געווען דער מנהיג, און אויך דער „רב פון די גנבים“, ווייל ביי אַלע סכסוכים, אין דער וואַרשעווער „אונטער־וועלט“ האָט ער, כאַצקעלע, גע־פּסקנט די „דין־תורה'ס“ זייערע. כאַצקעלע איז געווען ידיד־נפש מיט דער גאַנ־צער רוסישער גאָטשאַלסטווא אין וואַרשע. ער, פלעגט זיין אַ בן בית ביים „אָבער“. (מיט דעם נאָמען „אָבער“ האָט מען גערופען אין וואַרשע דעם רוסישען „אָבער־פּאָליציימייסטער“ וועלכער איז אין יענע צייטען געווען דער פאַקטישער בעל־הבית אין דער פּוילישער רעגירונג). דעם דאָזיגען הויכען אַמט פלעגט תמיד פערנעהמען אַ הויכער רוסישער גענעראַל מיט אַ דייטשען נאָמען „פאָן קלעגעלס“, „פאָן מייער“, פערשטעהט זיך, אַז ווערענדיג אַזאַ „קרוב למלכות“ האָט כאַצקעלע מיט זיינע באַנדעס פאַר דער פּאָליציי גאָרנישט מורא געהאַט, די גאַנצע פּאָליציי איז געווען אונטערגעקויפט, בעקומען ביי איהם מאָנאַטליכען געהאַלט, וואָס איז טיילמאָל געווען אַ סך גרעסער פון די שכירות, וואָס זיי האָבען בעקומען ביי דער רעגירונג.

וועגען כאַצקעלעס „קונצען“ האָט מען דער־צעהלט פערשידענע אַנעקדאָטען, איינמאָל — האָט מען דערצעהלט, — האָט כאַצקעלע זיך געוועט מיט דעם אָבער־פּאָליציימייסטער פאָן מייער, אַז אין פערלויף פון 24 שעה וועט מען ביי איהם, ביים „אָבער“ צוגנבענען זיין גאָלדענע קייט און זייגער, וואָס ער טראָגט ביי זיך אין וועסט־טאַש. דער „אָבער“ איז געווען זיכער, אַז ער וועט געווינען. דער געוועט איז פאָרגעקומען ביי טאָג. צומאָרגענס אינדערפריה איז דער „אָבער“, — ווי זיין מנהג פלעגט זיין יעדען טאָג, — געגאַנגען פון זיין בירא אויף דער סענאַטאָרקע גאַס אין וואַרשע, צו דעם „אַקרור ושנאַי סוד“, וואָס האָט זיך געפונען אויף דער מיאָדאָווע גאַס, אַ קורצער מהלך. אויפ'ן וועג איז איהם ענטגעגענגעקומען אַן אַלטער יודישער טרעגער מיט אַ גרויסען זאַק מיט פעדערען אויף די פּלייצעס, ווי דער טרעגער איז פערביי־געגאַנגען כאַרפּוי פאָן מייער, האָט זיך דער זאַק אויפגעריסען, די פעדערען זענען אַרויסגעפלויגען און פאָן מייער איז געוואָרען אינגאַנצען בעשאָטען מיט פעדערען. דער יודישער טרעגער האָט זיך זעהר דערשראָקען, און אַזוי ווי עס איז גראָד פערביי־געגאַנגען אַ ייגער מיט בערשטען, צו פערקויפען. האָט דער טרעגער געכאַפּט אַ בערשט און גענומען אָפּבערשטען פאָן מייער'ן פון די פעדערען, וויינענדיג דערביי „יאַשנע פּרעזשאַס־קאַוו־שע טעלסטוואַ“ ער זאָל איהם מוחל זיין, ער האָט נישט געוועהן, ער איז נישט שולדיג. פאָן מייער האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנד, און איז ווייטער געגאַנגען. ווען פאָן־מייער איז אַנגעקומען אין „אַקרוזשנאַי סוד“ איז איהם כאַצקעלע אַנטקעגענ־געגאַנגען מיט דעם גאָלדענעם זייגער און קייט אין דער האַנד און מיט אַ שמייכעל אויף די ליפּען, פשוט, די גאַנצע סצענע מיט די פעדערען און בערשט איז געווען אַן איינפאַכער גנבישער טריק און דער

„טרעגער“ איז געווען איינער פון די געניטסטע קעשענע־גנבים.

וואָס מיט כאַצקעלע שפּיגעלגלאַס איז געוואָ־רען איז מיר אויך נישט בעקאַנט. מען האָט גע־זאָגט, אַז ער איז נאָכדעם אַוועק קיין אַמעריקאַ.

דער יודישער ים־רויבער, וואָס האָט געקעמפט געגען ענגלאַנד און שפּאַניע

און נאָך אַן אינטערעסאַנטער עפּיזאָד פון דער יודישער געשיכטע, וועלכער איז נאָך ביז איצט נישט אויסגעפאָרשט געוואָרען ווי געהעריג. דער עפּיזאָד ווייזט אונז, אַז מיט אַ יאָהר 400 צוריק, אומגעפעהר אין די צייטען, ווען קאָלומבוס האָט ענטדעקט אַמע־ריקע, איז אויף דעם מיטעללענדישען ים געווען אַ „בעריהמטער יודישער ים־רויבער“, וואָס האָט פערמאָגט אַן אייגענעם פלאָט און האָט געקעמפט געגען ענגלאַנד און שפּאַניע, מען דאַרף וויסען, וואָס עס האָט דעמאָלט געהייסען אַ ים־רויבער אָדער אַ „פּיראַט“, כמעט די גרעסטע ים־רייזענדע און ענטדעקער זענען דעמאָלט געווען „פּיראַטען“, און די „פּיראַטען“ זענען געווען האַלב־אָנערקענטע הערשער, מיט וועלכע רעגירונגען פלעגען שליסען אָפּמאַכען וכדומה. יערענפאַלס ווייזט דאָס אויף קאָלאָסאַלען מוט און ענערגיע, אויך אַ כאַרט „אונטערוועלט“ גאַר אין אַ גרעסערען מאַסשטאַב.

דער דאָזיגער פאַקט ווערט דערמאָהנט ביים באַקאַנטען היסטאָריקער קייזערלינג אין זיין בוך „קריסטאָף קאָלאָמבוס“, קייזערלינג ציטירט עס פון ענגלישען בוך „לעטערס ענד פּייפּערס אוו דהי רעין אָוו העגרי דהי עיט“ (בריף און פּאַפּירען פון דער הערשאַפט פון הענרי דעם אַכטען), ענגלישען קעניג), האָט איז פערהאַן אַ דאָקומענט, דאַטירט פון יאָהר 1571, אין וועלכען עס שטעהען פאָלגענ־דע ווערטער: „וואָס אַנבעטרעפט קאַראַן, האָט מען נישט לאַנג צוריק געמאָלדען פון אַנדרעאַ דאָריאַ אין רוים, אַז דער בעריהמטער יודישער פּיראַט האָט איצט איינגעאָרדענט אַ שטאַרקען פלאָט, כדי צו גיהן געגען די שפּאַנישע שיפע, וואָס דאַרפען זיך פעראייניגען מיט אַנדרעאַ דאָריאַ“.

דאָס איז דאָס איינציגאַרטיגע אָרט, וואו עס ווערט דערמאָהנט וועגען דאָזיגען יודישען פּיראַט וועלכער איז, ווייזט אויס, געווען שטאַרק בעריהמט, אָבער וועגען וועלכען מיר האָבען נישט מעהר אַב־סאָלוט קיינע ידיעות נישט וועגען איהם, און נישט וועגען זיינע „טאַטען“ וואָס האָבען איהם געמאַכט אַזוי בעריהמט איך האָב נאָכדעם געזוכט, אַז אפשר דער בעריהמטער איזראַעל אייבערהעמס אין זיין „דהי רושיאיש לאיף אין דהי מידל עידזש“ („דאָס יודישע לעבען אין מיטעלאַלטער“) ברענגט די דאָזיגע שטעלע וועגען דעם בעריהמטען יודישען פּיראַט, אָבער אויך אייבערהעמס האָט נישט מעהר צוגע־בען אַזוי, אַז דאָס בלייבט פאַר אונז אַ סוד.

רעאָרגאַניזאַציע פון שול־וועזען פון די מינדערהייטען אין טערקיי

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, (יט"א) די טערקישע רעגירונג האָט בעשלאָסען איינצופיהרען אין די מינ־דערהייטס־שולען אין טערקיי דעם זעלבען סיסטעם, וואָס הערשט אין אַנדערע באַלקאַן־לענדער.

די רעגירונג וועט דעקען טיילווייז דעם בודזשעט פון די שולען, וואָס זענען ביז־איצט אויסגעהאַלטען געוואָרען דורך די מינדערהייטען אַליין, דאַגעגען וועט רעאָרגאַניזירט ווערען דער שול־פּראָגראַם און עס וועלען בעשטימט ווערען אין די שולען טערקישע דיר־עקטאָרען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

11 דינסטאג — פעבּרואַר — י"ג שבט תר"צ

זון-אויפגאנג 7.09
זון-אונטערגאנג 4.32

אויסגעפונען דעם פערשוואונדענעם מאן און פאטער
אסענסאציאנעלע פאסירונג

(—) דאס איז געווען מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק, דער עקאנאמישער קריזיס האט זיך אנגעהויבען ארייינצורייסען מיט זיינע שארפע נעגעל צו דעם יודישען ארבייטער און בעל-מלאכה. הונגער און נויט האט זיך איינקווארטירט אין די יודישע בוידעם און קעלער-שטיבלעך, דאס האט אויך נישט אויסגעמיטען דעם שניידער אברהם לארסקי פון פארושעטשנא גאס. בעווארפען מיט פינף קינדערלעך, דאס עלטסטע יונגעל צעהן יאהר אלט האט לארסקי געמוזט צוקוקען ווי זיין פרוי מיט די קינדער ווערען געשוואלען פון הונגער, שפייען אויס זייערע לונגען און הויכען אויס די נשמות. איז נאך דאס וועניג געווען האט דאס גרעסטע קינד זיינס, דאס עלטסטע יונגעל אראפ פון די טרעפ און צובראכט א האנד און א פוס.

האט לארסקי פערקויפט דאס לעצטע קישען אונטער'ן קאפ, אנגעהויבען צו היילען דאס אומגליקליכע קינד, פערשטעהט זיך, אז לארסקי האט צופיל נישט געקאנט היילען זיין קינד צוליב וואס די צובראכענע האנד און פוס האבען זיך זעהר שלעכט צוזאמענגעוואקסען און דאס קינד האט געליטען שרעקליכע יסורים און ס'האט געדראהט אז ער זאל בלייבען אן אייביגע קאליקע.

לארסקי איז געווארען פערמרה-שחורה'ט, דער זעלבסטמארד-געדאנק האט איהם נישט געלאזט רוהען, און אין א געוויסען אוונט איז ער אוועק אויף טארגאווע גאס און געפרובט זיך אראפווארפען פון דריטען שטאק, מ'האט דאס בעצייטענס בעמערקט, און איהם אפגעראטעוועט.

צומארגענס איז לארסקי פלוצלונג פערשוואונדען געווארען, מ'האט איהם אומעטום געזוכט אבער אומזיסט. ס'איז געווען זיכער, אז ער האט אויסגעפיהרט זיין זעלבסטמארד-פלאן.

די פרוי מיט די פינף קינדער זענען איינגאנצען געבליבען אויף גאס'ן בע־ראט. גוטע מענשען האבען זיך אנגעהויבען מיט דער אומגליקליכער פרוי צו פעראינטערעסירען, מ'האט דאס קראנקע קינד אפגעגעבען אין שפיטאל, אביסעל שטיצע האט זי בעקומען פון דער „אפיעקא ספאלעטשנא" אבער די לאגע איז געבליבען א פערצווייפעלטע.

פרוי לארסקא האט א ברודער אין בריסעל, ער איז א נישט-פערמעגליכער מענש, א קאנפעקציאנער. ווען די פרוי לארסקא האט געטראפען דאס גרויסע אומגליק, מיט איהר זון און דערנאך מיט איהר מאן, האט פרוי לארסקא צו איהם געשריבען א פערצווייפעלטע בריף וועגען הילף. דער ברודער האט אנגעהויבען שיקען צו עטליכע דאלאר, דערפאר האט אבער די „אפיעקא ספאלעטשנא" פון איהר אוועקגענומען די שטיצע.

דער בריסעלער קאנפעקציאנער האט נישט געקענט דעם מאן פון זיין שוועסטער, ווייל ס'איז שוין זעהר לאנג ווי ער איז אוועק פון לאדז, קיין בעלגיען, ער האט אבער געהאט עטליכע פאטאגראפיעס פון זיין שוואגער.

איינמאל איז דער בריסעלער קאנפעקציאנער געגאנגען אין גאס, פערטיפט אין די מחשבות וועגען זיין אומגליקליכער שוועסטער אין לאדז, יואס ער האט פלוצלונג דערזעהן ווי א פאליציאנט פיהרט א יודען אין דער פאליציי. דער יוד האט נישט געקענט קיין בעלגיש און ער האט יעדען פערבייגעהער פערטשעפעט צי ער איז נישט קיין יוד, כדי ער זאל איהם געבען צו פערשטעהן פארוואס מ'האט איהם פערהאלטען.

הערמאן קאהאן, (אזוי האט געהייסען דער בריסעלער קאנפעקציאנער) איז צוגעגאנגען צו דעם יודען און זיך דערוואוסט, אז ער איז פון לאדז, אין פוילען, איז געקומען אומלעגאל קיין בעלגיען און צוליב דעם האט מען איהם פערהאלטען און מ'וועט איהם זיכער צוריקשיקען איבער דער גרעניץ.

קאהאן האט זיך פעראינטערעסירט מיט דעם יודען, מיטגעגאנגען אין דער פאליציי און דא האט ער זיך צו זיין גרעסטער ענטוישונג דערוואוסט, אז דאס איז נישט קיין אנדערער ווי — זיין שוואגער, וועלכען מ'האלט אין לאדז פאר א מת.

לארסקי האט דאן דערצעהלט זיין שוואגער אז עס איז טאקע אמת, אז ער האט געוואלט בעגעהן זעלבסטמארד, ער האט שוין נישט מעהר געקענט צוזעהן דעם צער פון זיין אומגליקליך קראנק קינד, און דעם הונגער פון זיין פרוי מיט די איבעריגע 4 קינדער.

ער האט געוואוסט, אז יוען ער וועט זאגען זיין פרוי, אז ער וויל אוועקפאהרען, וועט זי איהם נישט לאזען, האט ער דאס געטון אהן איהר וויסען מיט דער האפנונג, אז ער וועט אין בעלגיען בעקומען ארבייט און קענען ארויסהעלפען זיין נויטליידענדער משפחה.

קאהאן האט קודם-כל געגעבען א פערפליכטונג ביי דער פאליציי, אז לארסקי וועט ביי איהם האבען ארבייט און דערפאר האט מען איהם אפגעלאזען. לארסקי האט טאקע אלס שניידער גלייך בעקומען ארבייט און אנגעהויבען צו פערדינען, מ'האט באלד וועגען דעם צוזיסען געגעבען קיין לאדז צו זיין פרוי, אבער וועגען פאהרען קיין בעלגיען, האט נישט געקענט זיין קיין רייד, ווייל קיין געלד איז דערוויל נאך נישט געווען.

מיט דער גאנצער געשיכטע האט זיך פעראינטערעסירט א היגע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע, זי האט פערשאפט פאר דער פאמיליע אויסלענדישע פעסער, בעקלייידט וואלעמען פון קאפ ביז פיס, געקויפט בילעטען פון לאדז ביז בריסעל און נעכטען אין אוונט איז פרוי לארסקא מיט איהרע 4 קינדער אין יום-טובדיגע בגדים, שטראהלענדיגע פאר שמחה, אפגעפאהרען צו זייער מאן און פאטער קיין בריסעל.

ארעסטירט א גנבים-באנדע

(2) מיט א צייט צוריק האט אין לאדז אפערירט א גוט-ארגאניזירטע גנבים-באנדע, וועלכע האבען אויסגעפיהרט אין אונזער שטאט א רייה בעדייטענדע גנבות. די פאליצייאישע אויספארשונג האט דערוויזען, אז בראש פון דער באנדע שטעהט דער לאנג-בעקאנטער גנב און איינברעכער, ראמאן מלאטשיצקי, וועלכער איז שוין נישט איינמאל געזעסען פאר גנבות.

די באנדע האט דערפיהלט, אז די פאליציי איז אויף איהרע שפורען און זי האט זיך איבערגעטראגען אין דער געגענד פון פיעטרקאוו.

אין פיעטרקאוו און אין דער אומגעגענד האבען זיך טאקע באלד אנגעהויבען גרויסע גנבות. די וואיעוואדזקע פאליציי האט פעראָרדענט צו מאכען א-אבלאווע אין דער גאנצער וואיעוואדזטווע, כדי צו כאפען די גנבים.

פארנעכטען האט די פאליציי בעמערקט אויפ'ן באהנהויף אין טשענסטאכאוו א פערדעכטיגען פערזאן, מ'האט איהם ארעסטירט און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז טאקע דער דערמאהנטער ראמאן מלאטשיצקי. אונטער א שטארקער וואך איז ער אפגעפיהרט געווארען אין לאדזער אויספארשונגס-אמט, מלאטשיצקי האט זיך מודה געווען אין ארגאניזירען די באנדע און האט אויסגעגעבען זיינע שותפים: קארל באבראווסקי כ'ן כאיני און יאן יעושערסקי, וועלכער וואוינט אין באלוט, ביידע זענען נאך נעכטען ארעסטירט געווארען אין די וואוינונגען פון זייערע „קאכאנקעס".

א דין דעם האט מלאטשיצקי אנגעוויזען אויף א געוויסען יאן מאלאשאטשאק, וועלכער האט אויף זיין געוויסען נישט נאר די גנבות, צוזאמען מיט מלאטשיצקי, נאר א רייה באנדיטען-אנפאלען מיט געוועהר אין האנד. מאלאשאטשאק איז ארעסטירט געווארען, ער האט אין אויספארשונגס-אמט ערשט אלץ „פערשיט". נאכ'ן ענטלויפען פון לאדז האט זיך די באנדע געשטעלט אין קאנטאקט מיט א געוויסען טשעסלאוו נאזא, וועלכער וואוינט אין לאדז אויף נאפיורקאווסקא גאס, נאזא איז געווען דער פערמיטלער צווישען די גנבים און די לאדזער פאסערס, אויך דער דאזיגער פערשוין איז ארעסטירט געווארען.

מארד-פראצעס
אנ'אפגענארט מיידעל נעמט א בלוטיגע נקמה

(2) אין קרייז געריכט איז נעכטען בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען פראנצישעק גרעבער, בעשולדיגט אין ערמארדען דעם מייסטער יוזעף לעווינסקי.

יוזעף לעווינסקי א פאבריק מייסטער (פשעגנד-זעלניאנא 15) האט זיך צוריק מיט 10 יאהר שוין אלס פערהייראטער, בעקענט מיט פרל. בראניסלאווא בארטאשי און אנגעהויבען מיט איהר צו וואוינען.

לעצטענס האט לעווינסקי זיך בעקענט מיט א-אנדער מיידעל, א געוויסע יאנינא האלעטשקא און איהר צוגעזאגט חתונה צו האבען ווי באלד ער וועט בעקומען א גט פון זיין געזעצליכער פרוי, וועגען דער פריהעריגער געליבטער — בראניסלאווא בארטאשע האט ער אינגאנצען פערגעסען, בראניסלאווא האט אבער נישט פערגעסען און בעשלאסען נקמה צו נעהמען אין דעם פערפיהרער וועלכער האט זי נאך 10 יאהר צוזאמענלעבען פערראטען, זי האט אנגערעדט איהר שוואגער פראנצישעק גרעבער זיך איינצונעהמען פאר איהר עילה. און גרעבער האט זיך אנגענומען; ער האט בעת א פערוויילונג ארויסגערופען לעווינסקי אין הויף אויף קילינסקא 87 און איהם אריינגעזעצט א מעסער אין בויך. לעווינסקי איז אין א פאר טאג ארום אין שפיטאל געשטארבען.

דאס געריכט האט פערמשפט גרעבער אויף 4 יאהר טורמע.

ווידער ענטדעקט אנ'עמיגראנטען-שמוגעל

(ה) בשעתו האט געמאכט א רושם די עמיגראציע-אפערע אין ווילנע, וואו מען האט ענטדעקט א גוט-איינגעארדענטע ביורא און א גוט-ארגאניזירטע באנדע אפעריסטען, וועלכע פלעגען ווערבירען און אריבערשיקען ארבייטער אין די קוילען שיכטען, אדער אויף אנדערע ארבייטען קיין אויסלאנד מיט דער הילף פון פאלשע ענטשפרעכענדע דאקומענטען, אזוי אז די אפעריסטען האבען געארבייט א לענגערע צייט ביז מען האט ענטדעקט זייערע אפערעס. מען האט דאמאלט ארעסטירט 6 פערזאן, אזוי אז די „עמיגראציע" איז אפגעשטעלט געווארען.

לעצטענס האט די מאכט ווידער בעמערקט א פערדעכטיגע עמיגראציע. מען האט אנגעהויבען גענוי נאכצופארשען און ענטדעקט, אז עס ארבייט ווידער א גוט-ארגאניזירטע באנדע, וועלכע פיהרט אריבער איבער דער גרעניץ ארבייטער און ביי דער געלעגענהייט אויך טראנספארטען פון „לעבעדיגער סחורה".

איינער פון די פערהאלטענע רעעמיגראנטען האט דערצעהלט, אז די נויטיגע פאפירען האט איהם פאר עטליכע הונדערט זלאטעס געבראכט א סיים-דעפוטאט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער ניי-ענטדעקטער אפערע זענען ארעסטירט געווארען 9 פערזאן.

קאנפערענץ פון פינאנץ-אמטען
וועגען אויסמעסטען דעם אומזאץ-שטייער

(2) ווי מיר דערוויסען זיך וועט אין צוזאמענהאנג מיט'ן פארגענומענעם צוזאמענפאהר פון די פינאנץ-קאמערן אין ווארשא, אין די נאהענטסטע טעג פארקומען אין לאדז א קאנפערענץ פון די פינאנץ-אמטען, אויף וועלכער ס'וועט ארומגערעדט ווערען די פראגע פון דער אויסמעסטונג פון היי־יאהריגען אומזאץ-שטייער.

ווי מען אינפארמירט אונז ווערט נישט פארגעזעהען, אז היי־יאהר זאלען די שאצונגען געהעכערט ווערען.

שילער טארען נישט רויכערן

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האט דאס שול-קוראטאריום פון לאדזער קרייז זיך געווענדעט צו די דירעקציעס פון אלע שולען אין לאדז מיט א צירקולאר, וועלכע בעאויפטראגט ארויסצוהענגען אין די שולען אויפרופען וועגען דער שעדליכקייט פון רויכערן, אויך איינארדנען פארלעזונגען און שמועסען אויף דער דאזיגער טעמע.

דער צירקולאר איז ארויסגעגעבען געווארען צוליב דעם, וואס עס איז בעמערקט געווארען, אז די שילער פון די העכערע קלאסען רויכערן פאפיראסען.

שטייגער געקינדיגט אלע ארבייטער

(2) מיט 2 וואכען צוריק האט די פירמע טעאדאר שטייגערט געקינדיגט אלע איהרע ארבייטער. היינטיגען שבת האט זיך געקינדיגט דער טערמין פון דער קינדיגונג און די פירמע רעדוצירט 1.000 ארבייטער.

פון דער קראנקען-קאסע

(ס) די לאדזער קראנקען-קאסע האט פון 1. פעברואר גצדונגען א ווילע אין זאקאפאנע אויף א סאנאטאריע. מיט עטליכע טעג צוריק איז ארויסגעשיקט געווארען די ערשטע פארטיע, וועלכע איז קוואליפיצירט געווארען אין דער דאזיגער סאנאטאריע. אויפ'ן ארט האט זיך ארויסגעשטעלט אז די ווילע איז אינצווישען גאר פערדונגען געווארען א צווייט מאל צו אנ'אנדערער אינסטיטוציע. די קראנקע האבען דעריבער געמוזט צוריק קומען קיין לאדז.

די קראנקען-קאסע האט איצט אנגעהויבען בעמיהונגען צו דינגען אנ'אנדערער ווילע. די קוואליפיקאציעס בלייבען אין קראפט. וואהרשיינליך וועלען דעם 15. ד. ח. ארויסגעשיקט ווערען 30 קראנקע קיין זאקאפאנע.

*

(ס) די לאדזער קראנקען-קאסע האט בעקומען א צירקולאר, וועלכער מאכט אויפמערקזאם, אז די פערזיכערונג אין פאל פון קראנקהייט אונטערליגען אויך אזעלכע ארבייטער אין אנגעשטעלטע, וואס ארבייטען נאר שעה'ן, נישט קיין גאנצע טעג.

*

(ס) ווי מיר דערוויסען זיך האט דער ארבייטס מיניסטער פריסטאר בעשלאסען דערווייל נישט צו ליקווידירען דעם קרייז פערבאנד פון די קראנקען-קאסעס, נאר אדורכפיהרען א רעארגאניזאציע. אלס דירעקטאר איז בעשטימט געווארען ה' וויטאלד רייסקי, ביז איצטיגער לייטער פון פערבאנד פון אגראר פעראיין אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

געסט

(ט) נעכטען זענען געקומען קיין לאדז די פארשטעהער פון דעם סאציאליסטישען יוגענד-אינטערנאציאנאל. אויפ'ן וואקזאל זענען זיי בעגריסט געווארען דורך דער ארגאניזאציע ט.או.ר.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ליפיעץ, פיעטריקאווער 193; מילער, פיעטריקאווער 46; גראשקאווסקי, קאנסטאנטינער 15; פערצלמאן, צעגעלניאנא 64; ניעוויעראווסקא, אלעקסאנדראווסקא 37; יאנקעלעוויטש, אלטער-שטאט 9.

מאדערנע שייטלען
ווי אויך פאריזער שרינדען
צו זעהר ביליגע פרייזען
צו בעקומען ביי קאץ, זאכאדניא 24

לאדזער קאמעראל-טעאטער „ארט"
אל. 1. מאי 2
פריהער ענגל. זאל
קינסטל. לייט. מ. בראדערזאן, דיר. י. סטרוגאטש, קאס. ד. בייגעלמאן
קאנפערענסיער: נתן רייכענבערג.

היינט, דינסטאג — 1 פארשטעלונג: 9.30 אין אווענט
ווערט געשפילט: דאס שלאגער-פראגראם
„חי-געלעבט" / 18 שלאגער — נומערן 18
הנחה-בילעטען — זענען — היינט גילטיג.
בילעט צו בעקומען יעדען טאג ביי דער קאסע פון טעאטער פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכם.

פייערונג אין „לינת החולים"
לכבוד דעם פעראיינס-פרעזעס ה' הערשבערג

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט די פער־זאמלונג פון לינת החולים בעשלאסען צו בעערען דעם איצטיגען פרעזעס פון פעראיין ה' כאצקעל הערשבערג צוליב דער 30 יאהריגער טעטיגקייט אין פעראיין. צו דעם צוועק איז דער נייער אפעראצי־אנס זאל אנגערופען געווארען אויפ'ן נאמען פון ה' הערשבערג, און אין זאל איז איינגעהאנגען געווא־רען א מארמאר טאפעל מיט אנ'ענטשפרעכענדער אויפשריפט.

זונטאג איז פארגעקומען די פייערונג פון ענטהילונג די טאפעל. די פייערונג האט זיך אנגע־הויבען אום 6 אין אווענד אין דער זאל, וואס עקזיס־טירט ביים „לינת החולים", דער קאנטאר פון סינא־גאגע ה' אלטערמאן מיט'ן כאר האבען געזונגען עטליכע קאפיטלעך תהלים און ס'איז אפגעריכט געווארען א הזכרה נאך דער פרוי פון ה' הערשבערג וועלכע איז אויך געווען טעטיג אין „לינת החולים". נאכדעם איז דער פערזאמעלטער עולם געגאנגען אר־ריבער אין זאל פון דער קליניק און דער וויצע־פרעזעס פון דער געזעלשאפט מאגיסטער פערעלמאן האט ענטהילט די מארמאר־טאפעל און דערביי געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט זיך אפ־געשטעלט אויף דער 30־יאהריגער טעטיגקייט פון פרעזעס ה' הערשבערג.

פון האנען זענען די געסט אריבער אינ'ם זיצונגס־זאל, וואו ס'האבען זיך אנגעהויבען די בא־גריסונגען. ס'האבען באגריסט: דער לייטער פון אפטייק מאגיסטער סאפאטניק; דער לייטער פון אמבולאטאריום ה' יפה (העברעאיש) אין נאמען פון פערזאנאל — די לייטערין פון קליניק פרוי מענגא; פון „בקור חולים" — ה' גאלדבערג; אין נאמען פון די ארדינאטארען אין קליניק — ד"ר ראזענבערג. נאכדעם האבען נאך געהאלטען רעדעס די ה"ה לאברא, קאהן, כוואט און דאס שלוס־ווארט האט בעקומען מאגיסטער פערעלמאן. קאנטאר אלטערמאן מיט'ן כאר האבען דאן געזונגען א מי שברך און עטליכע קאפיטלעך תהלים, די געסט האבען זיך פערשריבען אין גאלדענעם בוך, דערביי זענען געשפענדעט געווארען פערשידענע סומען לטובת דער געזעלשאפט.

אין אווענט איז אין דער פריוואט וואוינונג פון ה' הערשבערג פארגעקומען א באנקעט.

טעלעגראמען
פלענאר-זיצונג פון יודישען קאלא

ווארשא, 10. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). היינט איז פארגעקומען א פלע־נארע זיצונג פון יודישען קאלא, אויף וועלכער ס'זענען אויך אנוועזענד געווען די גאליציאנער דעפוטאטען. ס'איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר אלע אויסבעסערונגען וועגען פערקלענערען דעם ביודזשעט און געגען אלע אויסבעסערונגען צו פערגרעסערען דעם ביודזשעט, מיט'ן אויסנאהם פון איינע פאזיציעס אויף בילדונג און סאציא־לער הילף. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר צוריקשטעלען דעם דיספאזיציע־פאנד פון אויסערן־מיניסטער זאלעסקי. וועלכער האט ארויסגעוויזען זיין פריינדשאפט צו די יודען אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום.

די שטעלונג צום גאנצען ביודזשעט בעת דער 3 טער לעזונג וועט בעטראכט ווערען אויף דער פלענארער זיצונג פון קאלא, וואס וועט פאר־קומען מיטוואך.

גראנדיעזע אבלאווע אין טשיקאגא
ארעסטירט קנאפע 1000 פערברעכער

לאנדאן, 16 (ספ. טעל) די פאליציי אין טשיקאגא האט איינגעארדענט א גראנדיעזע אבלא־ווע אויף פערברעכער און האט ארעסטירט אין משך פון איין נאכט 917 פערזאן; ביי 275 פון זיי האט מען געפונען געוועהר. דער גרעסטער טייל פערהאלטענע זענען שוין געווען בעשטראפט מיט טורמע.

די אבלאווע איז ענטשטאנען צוליב דעם אונגעהויערען וואוקס פון באנדיטיזם אין טשיקאגא. אין משך פון דער לעצטער וואך זענען אויסגע־פיהרט געווארען 10 מארדען. דעם פערגאנגענעם זונטאג האבען 4 נעגערס דערשאסען אין מיטען העלען טאג א שאפער.

דייטש-פוילישער אפמאך
וועט זיכער בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן דייטשען רייכסטאג

בערלין, 10. (ספ. טעל.) ווי עס טיילט מיט דער דעמאקראטישער „וועלט אם מאנטאג" איז א מעהרהייט אין דייטשען פארלאמענט פאר'ן יאנג־פלאן און פאר דער פויליש־דייטשער פערשטענדיגונג געזיכערט.

די פארלאמענטארע בעראטונגען הויבען זיך אן פרייטאג מיט'ן בעהאנדלען די פיזשעט־רעפע־ציטען.

דער פויליש־דייטשער אפמאך וועט בעקומען א מעהרהייט צוליב דעם, ווי עס ערקלערט „וועלט אם מאנטאג" וואס די דייטשע רעפוטאטען אין פוילישען סיים האבען זיך ארויסגעזאגט פאר'ן אנ־נעהמען דעם אפמאך און געזיכערט אפילו אין דעם פאל ווען איינע צענטר־רעפוטאטען פון דער דייטשער פאלקס־פארטיי זאלען נישט שטימען פאר'ן אפמאך.

ווארשא, 10. (א. ט. א.) היינט איז פון בערלין צוריקגעקומען דער דייטשער געזאנדטער ראושער.

אויסלענדישע פעסער
וועלען ביל גער ווערען אין צוויי וואכען ארום

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אינזער קארעספאנדענט) דינסטאג וועט פערעפענטליכט ווערען די פעראָרדנונג, אז אויסלענדישע פעסער וועלען קאסטען 100 זלאטיס די פעראָרדנונג טרעט אריין אין קראפט אין 2 וואכען ארום.

„א קלאג צו אזא ענערגיע"

(ענדע פון דער 1. זייט).

בעטנעהאנט, מעבעל. עקזעקוטארען בעקומען אויס־צייכנונגען פאר זייער שטרענגקייט, ס'איז אבער א קלאג צו אזא ענערגיע וואס דארף איהר ווערען פער־ניכטעט מענשליכע עקזיסטענצען. מ'קען פערקלע־נערען די שטייערען און דער ביודזשעט זאל זיין גאנץ. מיר איז בעוואוסט — זאגט רעפ. פארבשטיין — אז דאס פינאנץ־מיניסטעריום שיקט צו אנדערע געהיימע צירקולארען אז מ'זאל איינקאסירען מיט 20 פראצ. מעהר ווי מ'דארף. דאס „איינקאסירען" דערגרעהט פון אנ'אבסורד. אין א שטעטעל האט אנ־עקזעקוטאר ליציטירט 4 טייגלעזער.

די לאגע פון די יודישע האנדווערקער ווערט ערגער פון טאג צו טאג. ז ייוואלטען געוואָרפען זייע־רע פרנסות, אבער צו וואס זאלען זיי זיך נעמען ס'מעהרען זיך די זעלבסטמארדען, ס'ווערען פער־ניכטעט עקזיסטענצען, וועלכע האבען עקזיסטירט צעהנדליגער יאהרען און קיין שום מלוכה ארגאן אינטערעסירט זיך נישט מיט זיי. צו ערד ארבייט ווערען זיי נישט צוגעלאזט, צו קיין ארבייט ווערען זיי נישט אנגענומען, אין ווארשא איז געבליבען איין יודישער טאבאק־ארבייטער. בנוגע די יודען ווערען אנגעווענדעט מיטעלאלטערליכע פארמען פון פער־פאלגונגען. ווייטער געהט איבער דער רעדנער צו קריטיקירען דעם עטאטיזם און פערענדיגט מיט א פארשלאג „אז די רעגירונג זאל אריינטראגען א פראיעקט „צו דער שטייער־רעפארם, וואס זאל ענטשפרעכען דער איצטיגער לאגע.

נאכדעם האבען גערעדט וואשעקאווסקי הויד־האלעניע, קלעשטינסקי (אוקראינער) און דער רעד־נער פערגענט ריבארסקי, און מ'איז צוגעטרעטען צו דער אבשטימונג נאך דער 2. לעזונג.

אלע אויסבעסערונגען פון דער רעגירונג זענען אפגעווארפען געווארען. ס'זענען אויך אפגעווארפען געווארען אלע אויסבעסערונגען פונ'ם יודישען קאלא.

די רעגירונג האט אריינגעטראגען א פארשלאג צוריקשטעלען דעם פערקלענערטען דיספאזיציע פאנד פון אויסערן־מיניסטער זאלעסקי, די יודישע קאלא האט געשטימט פאר'ן פארשלאג. ער איז אבער אדורכגעפאלען. נאכדעם איז דער גאנצער ביודזשעט אנגענומען געווארען אין דער צווייטער לעזונג.

די קומענדיגע זיצונג וועט פארקומען מיטוואך.

היינט גרויסער קאנצערט אין פילהארמאניע

היינט דינסטאג, דעם 11|2, 8.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע דער לאנג־ערווארטעטער יובילעאום־קאנצערט, צוליב דעם 15־יעה־ריגען עקזיסטענץ פון לאדזער פילהארמאנישען אר־קעסטער (1915—1930).

מעלדונג

די פערוואלטונג פון דעם עספעראנטיסטען פער־אין „לאבארא", זאכארניא 66 אינפארמירט אונז, אז דינסטאג דעם 11. ד. ח. ווערט געעפענט דער דריטער עלעמענטארער קורס פון עספעראנטא גע־גען א מינימאלען אפצאהל: (פאר'ן גאנצען קורס 12 זל., פאר ארבייטסלאזע 8 זל.). 15032

הילפס-אקציע פון בירגער-קאמיטעט לטובת ארבייטסלאזע

(ב) היינטיגע וואך וועט פארקומען א פלע־נארע זיצונג פון בירגער־קאמיטעט צו העלפען ארבייטסלאזע. אויף דער זיצונג וועט בעטראכט ווערען דער פארשלאג פון דער אונטערשטיצונגס־קאמיסיע וועגען רעגיסטרירען די ארבייטסלאזע, וועלכע בעקומען אין ערגיץ נישט קיין אונטער־שטיצונג. די שטיצע וועט בעטרעפען 20 זל. פאר אנ'איינזאמען און 10 זל. פאר יעדען פאמיליען־מיטגליד. קינדער איבער 18 יאהר וועלען גערע־כענט ווערען אלס דערוואקסענע פערזאנען און וועלען בעקומען 20 זל. אונטערשטיצונג.

ד"ר אלכסנדר גאלדשטיין קומט קיין לאדז

ווי מיר הערען קומט דער בעריהמטער ציוני־סטישער טוער, מיטגליד פון ציוניסטישען אקצי־אנס־קאמיטעט און פון ראט פון דער יודישער אגענץ, ד"ר אלכסנדר גאלדשטיין, מיטוואך דעם 19. היינטיגען חודש קיין לאדז.

ד"ר אלכסנדר גאלדשטיין האט געוואלט קומען קיין לאדז צוזאמען מיט'ן פרעזידענט ה' נ. סאקאלאוו, אבער צוליב זיין האלז־קראנקהייט האבען איהם דאמאלס די דאקטוירים פערבאטען ארויסצו־טרעטען פאר דער עפענטליכקייט.

ד"ר אלכסנדר גאלדשטיין איז איינער פון די פיהרענדע פערזענליכקייטען אין ציוניזם, א בעריהמ־טער רעדנער און זשורנאליסט.

ד"ר אלכסנדר גאלדשטיין קומט קיין לאדז אין צוזאמענהאנג מיט'ן „קרן היסוד"־קאמפיין. ער וועט אין אונזער שטאט אויך ארויסטרעטען פאר דער עפענטליכקייט מיט א רעפעראט.

עס ווערען שוין געמאכט די נויטיגע הכנות צום קבלת־פנים פון דעם חשובען גאסט, וועלכער איז אויך זעהר פאפולער צווישען די לאדזער יודען. די פרטים וועלען נאך בעזונדערס בעקאנט געמאכט ווערען.

א שטאטישע דייטשע קינדער-היים

(מ) עהערנעכטען איז פארגעקומען די פייער־ליכע ערעפנונג פון דער שטאטישער קינדער־היים מיט דער דייטשער אונטעררייכטס שפראך אויף שפראטקאווסקא 26.

אין דער פייערליכקייט האבען אנטיילגענומען לאווניק סמאליק, לאווניק קוק, וויצע־פרעז פון שט.־ראט קלים, דעפ. קראנינג, נאטשאלניק וואלטראטום און א גרויסע רעדנער און עלטערן פון די קינדער, וועלכע וועלען לערנען אין דער קינדער־היים. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטן לאווניק סמאליק, וויצע־פרעזעס קלים און דעפ. קראנינג.

שטאטישער גליטש-פלאץ

(מ) היינט ווערט געעפענט א אומזיסטער שטאטישער גליטש־פלאץ אין פאניאטאווסקי פארק. אויפ'ן ארט געפינט זיך א גארדעראב און א טיי־האלע.

דער גליטש־פלאץ איז אפען פון 1 א זייגער ביינאכט.

געבוירען אין גאס

אויף רוג נארוטאוויטש און שענקעוויטש גאס האט די 22 יעהריגע היימלאזע מאריאנא קאמינסקא בעקומען געבורטס־ווייען און איידער ע כאח נער־קומען פאגאטאוויע, אויף דער גאס געבוירען א קינד.

די אנגעקומענע פאגאטאוויע האט די מוטער מיט'ן קינד אפגעפיהרט אין דער וועכנערין קליניק אויף נארוטאוויטש 50.

אויסבעסערונג

די פערוואלטונג פון דער ארטאדאקסישער מקוה, גדאנסקא 75, בעט אונז מודיע צו זיין, אז דארט איז נישט געשעהן קיין זעלבסטמארד, נאר א געוועהנליכער פארפאל מיט א בחור, וועלכער האט זיך פערוואונדעט די האנד ביי א שויב פון פענסטער.

געזעלשאפט „יודישע ביהנע"

די געזעלשאפט „יודישע בינע" אין לאדז, עקזיסטירט ערשט א קורצע צייט און, פיהרט א ריירעוודיגע טעטיגקייט ביי דער געזעלשאפט „יודישע בינע" ארבייט די טעאטער־סטודיע, וואס פראבירט שוין די צווייטע פיעסע, לייוויקס „שאס". די ערשטע פרעמיערע אורי צבי גרינבערגס „מעפיסטא" איז 3 מאל געווארען געשפילט מיט ערפאלג. שבת דעם 15־טען ת. ח. ווערט געגעבען 10 פריה אין פיל־הארמאניע א פארשטעלונג פון „מעפיסטא", סצע־ניש בעארבייט פון יצחק ראזענבלאט.

פון „אורט"

היינט, דינסטאג 9.30 אווענד ווערט געשפילט צום 27־טען מאל „חי געלעבט".

„אורט" פראבירט דעם 3־טען פראגראם, און אז „חי געלעבט" ווערט געשפילט די לעצטע טעג.

הנחה־בילעטען וועגען היינט גילטיג.

צו דער אויפפרישונג פון בלוט

טרינקט איניגע טעג דורכאנאנד פריהמארגענס א גלאז נאטירליך ביטער־וואסער FRANCISZKA JÓZEFA אם פון א סך דאקטוירים פעראָרדענטער ביטער־וואסער FRANCISZKA JÓZEFA רעגולירט די דארם־טעטיגקייט, שטארקט דעם מאגען, פערבעסערט דאס בלוט, בערוהיגט די נערווען און שאפט א קלארע קאפ. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד־אפטעקאַרן.

היינט פייערליכע פרעמיערע!
אויפ'ן וועג פון שאנדע
Marja Malicka, Miss Polonja Zofja Batycka, Bogusław Samborski
WŁ. ZWIRLICZ
גרויסע זיטען־דראמע געווידמעט סוזיעטע דער נעשענדעטע. אין די הויפטראלען:
אויסערדעם: ס'זענען פעליגענדרט געווארען אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג פון ר' פובליקום די אויפטריטען פון פענאמענאלען טעלעפאט

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
אנהויב אין געוו טעג 4 נמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג, לעצטער סעאנס 10 אווענד אויפ'ן 1־טען סעאנס זענען די פרייזען פון די פלעצער ביליגער.

היינט און פאלגענדע טעג!
פאר יוגענד דערלויבט!
מעכטיגע דראמע פון דער וועלט־מלחמה א. נ.
אונשטערבליכע ליבע
— אין די הויפטראלען: Colleen Moore i Gary Cooper
פערשטארקטער ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה' עסטרייכער
נעכסטער פראגראם: „דאס בלוטיגע אות"

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26, ביים פלאץ קאשטשעלני
בעמ.: בעת דער פויזע קאנצערט אין גיגאנטישע מאַרקאני־ראדיא.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

מענשען־פרעסערישער טיגער
איז בעזיגט געווארען מיט די הוילע הענד

יעגער, וואס לאזען זיך אוועק אין די טיפע און ווילדע געגענדען פון אינדיען אויף יאגד, דערצעהלען אז זיי האבען א גרויסע הנאה, ווען זיי קומט אויס צו דערשיסען א דארטיגען טיגער, וואס איז דער שרעקליכסטער פון די ווילדע חיות אין די דזשונגעלס פון אינדיען. א גוואל-דיגע הנאה פילען זיי, ווערט דערצעהלט, ווען זיי געלונגט ארײנצושיסען דער חיה א קויל גלייך אין מח אין דעם מאמענט ווען דער טיגער גיט מיט א גוואלדיגער שנעלקייט און צורייצטקייט א שפרונג גלייך אויף דעם שיסער.

נעלינגט דאס דעם שיסער, זעהט ער ווי די חיה פאלט גלייך ארונטער טויט אויפ'ן ארט, ווי אן אונטערגעשאסענער פויגעל.

זאגען אבער אנדערע, אז אין דעם ליגט בכלל קיין שום הנאה נישט, ווייל דא האנדעלט זיך דאך נישט וועגען א קאמף צווישען מענש און חיה און דער מענש, מיט זיין קלוגשאפט, געשיקטקייט און גבורה בעזיגט די חיה. דער קאמף איז דא נישט קיין גלייכער, דער מענש איז בעוואפענט און די חיה נישט, דערפאר איז דער קונץ א פיל גרעסערער ווען דער מענש פערמעסט זיך מיט דער חיה אהן געוועהר, מיט ליידיגע הענד אדער בלויז מיט א שטעקען אין דער האנד. אזוי פלעגט דער פרימיטיווער מענש קאמפען געגען די חיות, נאך איידער ער האט געוואוסט, וואס אזוינס געוועהר איז און האט אפילו נישט גע'חלומ'ט, אז געוועהר וועט ווען עס איז ערפונדען ווערען.

איז טאקע אזא פאל א זעלטענהייט אין אונ-זערע צייטען. אין די ענגלישע צייטונגען לייענען מיר אבער וועגען אזא זעלטענעם פאל. פאסירט האט עס מיט א קורצער צייט צוריק און ערשט לעצטענס זענען די איינצעלהייטען בעקאנט גע-געמאכט געווארען אין א לאנדאנער צייטונג.

אין פונא, אינדיען, לעבט אן ארימער פאר-מער מיט דעם נאמען גהאיא מאראנזשע. האט פאסירט, אז דורך די פרילינג מאנאטען האט זיך אין זיין ארימען פארם בעוויזען א טיגער, וואס פלעגט איהם אנטאן געברענגטע צרות.

יעדען פריהמארגען, ווען ער פלעגט אויפ-שטיין, פלעגט ער געפינען די ביינער פון א שאף, וואס דער טיגער האט דורך דער נאכט פערצערט. מאראנזשע האט געוואוסט ווער עס פערשאפט איהם די צרות און רואינירט זיין ארים פערמעגען, האט ער אנגעפאנגען אויסצו-שפרייטען פערשידענע נעצען פאר זיין שונא. די אינדיער זענען זעהר געשיקט אויף אזעלכע זא-כען. יעדען טאג קומט זיי אויס צו קעמפען מיט די דאזיגע בייזע חיות, ווייסען זיי ווי אזוי זיי צו פאנגען, זיי האבען שוין דערצו זייערע מיטלען.

ווי איבערראשט איז ער אבער געווארען, ווען אלע זיינע מיטלען האבען פערפעהלט ארײנ-צונארען זיין שונא אין נעץ אריין. אנשטאט צו געפינען דעם טיגער, ווי ער האט געהאפט, אין דער נעץ וואס ער האט פאר איהם אויסגעשפרייט, האט ער גאר אויסגעפונען, אז יעדען פריה-מארגען האט זיך זיין טשערעדע פערמינערט מיט א שאף אדער צוויי.

ביי מאראנזשע איז עס געווארען אן'אמ-ביציע צו טויטען אט די שרעקליכע חיה. עס איז שוין מעהר נישט געווען דער פאל וואס א בייזע, ווילדע חיה האט פערצערט א שעפעלע, נאר ביי איהם האט זיך געשאפען אן'איינבילדונג, אז דא האט ער צו טון מיט א ביינזוויליגען מאנסטער, וואס האט געווארפען אויף איהם אן'אומחן און האט געזוכט מיט אלע מיטלען איהם צו רואינירען.

דא האט נאך פיל געהאלפען דער פאקט, וואס זיינע שכנים פלעגען זיך מיט איהם רייצען. פיל זענען אפילו געגאנגען אזוי ווייט, אז זיי האבען פאר איהם פארגעשטעלט דעם טיגער אלס גלגול פון זיין ערגסטען שונא, וואס האט אויף זיך גענומען איהם צו רואינירען. זיי הא-בען איהם פאראויסגעזאגט איינס פון די ביידע: אדער ער וועט מוזען פערקויפען די פארם און אוועק אין אן'אנדער דארף, אדער, אז נישט נאר וועט דער טיגער מיט דער צייט פערצערען אלע זיינע שאף און רינדער, נאר אז ער וועט אויך פערצערען זיין פרוי און קינדער.

דער טיגער וועט דיך בעזיגען, האבען זיי זיך גערייצט מיט איהם, ער איז קלוגער און שטארקער פון דיר.

ביז מאראנזשע האט פערלוירען זיין געדולד און האט ערקלערט, אז מארגען גאנץ פריה לאזט ער זיך ארויס זוכען דעם טיגער און ער מוז איהם טויטען. נאך מעהר, ער וועט איהם נישט דערשיסען, נאר וועט איהם טויטען מיט א שטע-קען, א קאמף אויף לעבען און טויט.

דא האבען די דארפסלייט דערזעהען, אז זיי האבען געטריבען זייער שפאס צוביסעל צו ווייט און האבען געזוכט איהם אפצוהאלטען פון זיין משוגענעם פלאן. עס האט אבער גארנישט גע-האלפען. גאנץ פריה האט ער זיך ארויסגעלאזט זוכען דעם טיגער. זיינע שכנים זענען איהם אבער נאכגעגאנגען, מורא האבענדיג, אז דא וועט געשעהן אן'אומגליק.

ער האט דעם טיגער געפונען. ער איז רו-היג געשלאפען אין זיין נארע. מאראנזשע האט גענומען ווארפען שטיינדלעך און האט איהם אויפגעוועקט.

דער טיגער האט זיך לאנג נישט געלאזט בעטען און האט א שפרונג געטון אויף מאראנ-זשע'ן, אבער אין דעם מאמענט איז ער אפגע-שפרונגען אן א זייט און דערלאנגט דעם טיגער מיט'ן שטעקען איבער'ן קאפ.

דער טיגער האט זיך ווידער פערמאסטען, נאך מעהר ווילד און צורייצטער, און ווידער האט דאס זעלבע פאסירט. מאראנזשע איז שרעק-ליך צובלוטיגט געווארען פון דעם טיגער'ס שאר-פע נעגעל, ער האט אבער דעם קאמף נישט אויפגעגעבען, ביז ער האט זיינס אויסגעפיהרט, ער האט דעם טיגער בעזיגט מיט הוילע הענד, בלויז מיט א שטעקען.

די דארפסלייט האבען שפעטער דעם טויטען טיגער געבראכט אין דארף אריין און קאנען זיך נאך אלץ נישט אפלויבען פון מאראנזשע'ס העל-דישקייט.

לעמבערג האט פערלוירען די צענטראלע בעדייטונג
אין דער גאלאנטעריע־בראנזשע

לעמבערג.

דער אלגעמיינער קריזיס, וועלכער הערשט אין פוילען, נישט שוינענדיג קיין איינציגען צווייג פון ווירטשאפטליכען לעבען, האט זיך מיט בעזונדערס שטארקען כח אפגעשלאגען אויף דער גאלאנטעריע-בראנזשע.

די גאלאנטעריע-בראנזשע איז פאר דעם קריג געווען א גאנץ שוואכע דערפאר, ווייל גאלאנטעריע-סחורות איז פאררעכענט געווארען צו לוקסוס-אר-טיקלען און די קאנסומציע פון די דאזיגע ארטיק-לען איז געווען א מינימאלע, ערשטענס דערפאר ווייל דאס דארף, דער הויפט-קאנסומענט האט זיך פאר דער מלחמה געפינען אין א כך א פרימיטיווערן מצב, ווי היינט. האט זיך ווייניגער בענוצט מיט אייראפעאישער קליידונג און דערפאר האט דאס דארף געהאט א קלענערן אינטערעס פאר גאלאנ-טעריע-סחורות.

אויך די שטאט איז געווען א גאנץ שוואכער קאנסומענט לויט די קליינע פעררינסטען פון פאר דער מלחמה.

צוליב דעם טאקע האט לעמבערג פאר דעם קריג פערמאגט בלויז 5 ביז 6 גאלאנטעריע-ענ-גראסיסטען.

דער קריג, וועלכער האט רעוואלוציאנירט דאס גאנצע ווירטשאפטליכע לעבען האט אויך נישט אויסגעגלאזט די דאזיגע בראנזשע. אין די קאנ-יונקטור-צייטען, ווען יעדער צווייטער בירגער איז געווען א מיליאנער, האט זיך די בראנזשע קאלאסאל פערגרעסערט. לעמבערג אליין האט שוין געהאט 50 ענגראסיסטען.

די קאנסומציע פון דער שטאט האט זיך בעדייטענד פערגרעסערט. אויך דאס דארף האט זיך אנגעהויבען קליידען אייראפעאיש, וואס עס האט געהאט א פאזיטיווע ווירקונג אויף דער בראנזשע.

עס זענען אויך אבער צוגעקומען נעגאטיווע ערשיינונגען, וואס האבען געווירקט רעסטריקטיוו און האבען פערשארפט די לאגע. מען האט פערקויפט מיט מינימאלען ריווח, וועלכער האט נישט געקאנט דעקען די אדמיניסטראציע-הוצאות און די שטייער-ען. מאנכע האבען נאך געוואלט פעזייען „קונ-צען" און קאנקורירט מיט די פאבריקאנטען. לעמ-בערג האט זיך אזוי ארום פערשאפט א ריזיגע „רעקלאמע" און איז געווארען פאפולער. פון איר-בעראל איז מען געקומען קויפען קיין לעמבערג, ווייל דא איז געווען אמביליגסטען. קרעדיט האט מען אויך געגעבען מיט דער ברייטער האנד, ווייל אויך די פאבריקאנטען האבען געגעבען א בעשרענ-קטען קרעדיט.

דער סיסטעם פון ביליג פערקויפען אויף גרויסע און אויף לאנגע קרעדיטען האט געהנטער צו ער-פיהרט צום קריזיס און די רעזולטאטען האבען אויף זיך נישט לאנג געלאזט ווארטען. עס איז גע-קומען דער „קראך" מיט אלע זיינע ערשיינונגען די מאסען-פראטעסטען, בעשרענקונג פון קרעדיטען מצד די פאבריקאנטען, און צוריקציהען די קרעדי-טען ביי יידי פראווינץ-קונים, האבען פערשארפט דעם קריזיס פון טאג צו טאג. 70 פראצענט פון דער בראנזשע זענען זיך צונויפגעבראכען.

די גוטע פראווינץ-קונים מיידען אויס צום גרעסטען טייל לעמבערג. זיי רעקען זייער בעדארף אנגרעשוואוי אזוי, אז לעמבערג האט פערלוירען זיין צענטראלע בעדייטונג אין דער דאזיגער בראנ-זשע.

און וואס ווייטער? מען לאזט אלץ אויף הפקר. מען זעהט נישט קיין איניציאטיוו פון די ערערצו-בערופענע ארגאניזאציעס.

סענסאציאנעלער ארעסט פון א „שריפטשטעלערין"

לעמבערג.

דעם 9. יאנואר ה. י. האט זיך אין אויס-פארשונגס-אמט געמעלדעט פרוי מאריא רוניק-קא-זיצקא, די מחבר'טע פון „שטורם פון מזרח", דאס שטאמט פון אפאלע ביי לובלין. זי האט דערצעהלט אט וואס:

„איך בין די מחבר'טע פון דעם בוך א. ט. „דער שטורם פון מזרח", וואס ס'האט אין יאהר 1925 ארויסגעגעבען א קראקאווער פערלאג. אין נאוועמבער 1929 האב איך בעקומען א מיטטיילונג פון „זאקלאד נאראראווי" אויפ'ן נאמען פון „אסאל-לינסקיך" אין לעמבערג, אז דעם 16-טען נאוועמ-בער 1929 האט זיך אהערגעמעלדעט א געוויסע מאריא קאויצקא, פון דער היים זי מ״י-כאן, וועלכע האט זיך צוג. אנג. לעגיטימירט מיט דאקומענטען, לויט וועלכע זי איז מצד דער פוילישער רעגירונג ארויסגעביטען געווארען מיט א באוויעטישע געפאנגענע און איז פון רוסלאנד צו-ריקגעקומען קיין פוילען.

„זי האט ווייטער דערצעהלט, אז זי איז די מחבר'טע פון „שטורם פון מזרח", זי האט געוויזען א כתב-יד אין רוסישער שפראך פון צווייטען און דריטען טייל פון דאזיגען בוך, וועלכעס דארף ערשט ערשיינען, זי האט אויך בעוויזען, דאס זי איז א ערצטין, וואוינט אין לוצק, אויף מאגאפאלאווא 3 און האט ערקלערט, דאס זי איז מיינס א נאהענטע קרובה.

„זי האט זיך פערופען אויף א רייה גלחים, צ.ב.ש. אנ.ה. אויף מעטראפאליט גלח קולאק, גלח כמיעלעווסקי און אויפ'ן לייטער פון דער לעמבערגער פירמע שייער, כמאלקי נומ. 5, ה' יצחק לעווינזאהן".

„נאך דעם אלעמען, האט זי פארגעלעגט איהרם א וועקסעל, וואס איז געווען זשירירט פון ה' לעווינזאהן. דאס וועקסעל איז געווען אויסגע-שטעלט אויף 300 זל. זי האט אויף דעם וועקסעל ביים „אבאליגאציום" אויסגענארט א סומע פון 250 זל. און איז נעלם געווארען.

„פריהער, איידער זי האט נאך דאס געלד בעקומען האט זי דערצעהלט, אז איך האב פאר איהר בוך א. ט. „דער שטורם פון מזרח" גענומען האנאראר און עס איהר דאן אויסגעצאהלט".

„נאטירליך האט זי געלאזט פראטעסטירען דאס וועקסעל, דערביי האט זיך ארויסגעשטעלט, אז זי איז בשעתו געקומען צו ה' לעווינזאהן, פאר וועלכען זי האט זיך פארגעשטעלט אלס שריפט-שטעלערין, האט זיך בעקלאגט אויף איהר קאטא-סטראפאלער מאטעריעלער לאגע. לא.ע. זי האט לעווינזאהן געבעטען, אז ער זאל איהר זשירירען א וועקסעל אויף 300 זל. וועלכעס, זי זי האט פערזיכערט, עס וועט אויך זשירירען ד"ר יוענגלאווסקי".

„בעת דער ווייטערער אויספארשונג האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די שווינדלערין האט אויך ביים פעראיין פון די רוסישע עמיגראנטען אין ווארשא אויסגענארט מיט עטליכע ראטען 2500 זל. פעררו-פענדיג זיך דערביי אויף א רייה רוסישע גלחים.

נאטירליך האט זיך מיט דער גאנצער מעשה פעראינטערעסירט די לעמבערגער פאליציי, וועלכער ס'איז געלונגען צו ארעסטירען די שווינדלערין, וועל-כע איז באלד אפגעשטעלט געווארען אין רשות פון אויספארשונגס-ריכטער.

יודישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע-דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

174 שטיינמאן:

פאר'ן לעצטען קווארטאל פון פערגאנגענעם יאהר דארפט איהר צאהלען 29 זל.

I. D. 175

איהר קאנט נישט גמניסען פון קיין ארבייטס-לאזע רענטע, ווייל ביז איצט איז די דאזיגע פערזיכערונג נישט חל געווען אויף ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין אונטערנעמונגען, וואו ס'ארבייטען ווייניגער, ווי 5 ארבייטער.

---

176 „א לאדזער":
177 אברהם זאלצבערג:
178 א קירזשנער:

מענען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פאר-שטעלען מיט אוגזער יוריסט טעגליך פון 3—5 נאכמיטאג מיטברענגענדיג די צייטונג.

---

179 ב. זילבערבערג:

די פליכט פון הויזווירט דורכצופיהרען אויף זיין חשבון אין די פערדינגענע דירות. געוויסע רעפעראציעס איז נישט אפהענגיג פון אומשטאנד, וויפיל פראצענט דאס לויפענדע דירה-געלד בע-טרעפט שוין.

ווענדעט זיך מיט אן'ענטשפרעכענדער אנ-קלאגע צו דער וואוינונגס-אינספעקציע ביים מא-גיסטראט, וועלכע געפינט זיך אין לאדז אויף שיענקיעוויטשא 22.

---

180 קאראל:

אן'אוקלאד איז דערלאזבאר נאר דאמאל, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אן'אופאדלאשטש אבער נישט וועגען א באנקראט. בכדי אן'אוקלאד זאל צושטאנד קומען מוז אומבעדינגט אנוועזענד זיין דער רוב פון די מלווים, וועלכע מוזען דעסגלייכען רעפרעזענטירען 3 פירטעל פון דער אלגעמיינער סומע חובות.

די מלווים, וועלכע האבען א היפאטעק אדער משכון פערזיכערונג, קאנען אויך קומען אויפ'ן אוקלאד. זיי האבען אבער נישט קיין שטימרעכט.

---

181 רײנשטיין:

נישט אמת, אז צו א זאיענטשע, געמאכט דורכ'ן הויזווירט פאר א פערלענגטע דירה-געלד-חוב, קאן זיך שוין נישט קיין אנדערער מאהנער אנשליסען:

יעדער מלוה, אומאפהענגיג פון דער ארט פרעטענציע און דער הויך פון דער צוגעמשפטער סומע קאן זיין עקזעקוציע אויך ווענדען צו די שוין סעקוועסטרירטע לכובת'ן הויזווירט זאכען.

נאכמעהר: אפילו דער מלוה, וועלכער האט געמשפטעסטען זיך אנגעשלאסען צו דער זאיענ-טשע און מאנט די קלענערע סומע האט דאס רעכט צו פערלאנגען, אז ס'זאל בעשטימט ווערען א טערמין פאר דער ליציטאציע, אומאפהענגיג פון אומשטאנד, צו די איבעריגע מלווים זענען דערויף איינשטימיג אדער נישט.

צווישען די מאהנער אין פרט פון בעשטימען א טערמין פאר דער ליציטאציע ווערט די מיינונג פון הויזווירט נישט בעזונדער בעריקזיכטיגט צוזוי, אז דער טערמין פון דער ליציטאציע קאן בעשטימט ווערען אויך אהן זיין הסכמה און אפילו קעגען זיין ווילען.

דער חוב פון הויזווירט ווערט נאר בעפאר-צוגט ביים דורכטיילען צווישען די בעזונדערע מלווים דאס איינגעפלאסענע דורך דער ליציטאציע געלד.

---

182 גארווין:

דער וועקסעל-חוב לגבי א זשיראנט ווערט פערעלטערט ערשט נאכ'ן יאהר.

פינדעסטוועגען, וויבאלד דער פאריגער זשי-ראנט האט אייך נישט אין משך פון די נאהענט-סטע 2 טעג מיטגעטיילט, אז דער וועקסעל איז פראטעסטירט געווארען און א דאנק אט דער דא-זיגער נאכלעסיגקייט האט איהר פערלוירען די מעגליכקייט פון די שפעטערדיגע וועקסעל בעלי-חובות דעם חוב אויפצומאהנען, קאנט איהר גע-גען דעם דאזיגען זשיראנט ארויסטרעטען מיט א געהעריגער תביעה און פאדערן אנ'ענטשעדיגונג פאר דעם געליטענעם צוליב זיין נאכלעסיגקייט שאדען.

צוויי צימערן מיט א בעזונדערן איינגאנג — מעגליך גלייך פון די טרעפען) אלס סוב-לאקאטאר ווערט זאפארט געזוכט. אפערטן אונטער "D.

מעהר פרויען ווי מענער

ווי קריגט מען פאר זיי חתנים?

אויף דער וועלט זענען דא צופיל פרויען און צו ווייניג מענער. אין אייראפע אליין זענען פאראנען אכצעהן מיליאן פרויען מעהר ווי מענער, און אויך אין אמעריקא איז דער ווייבערישער איבערפלוס זעהר גרויס. פרעגט זיך: וואס עס זיין דער תכלית פון די מיליאנען פרויען, וועלכע האבען נישט קיין שאנסען צו הייראטען און פיהרען א פאמיליען-לעבען? ביי היינטיגען טאג האבען די פרויען פאר זיך נאר דריי וועגען, און אלע דריי טויגען אויף צרות. ערשטענס, בלייבען פערזעסענע אלטע מוידען; צווייטענס, פריינפאלען אין פראסטיטוציע, און דריטענס לעבען אומגעזעצליך מיט פערהייראטע מענער.

דער פראנצויזישער אדוואקאט און שריפטשטעלער זשארוש אנקעטיל האט ארויסגעגעבען א בוך אונטער'ן נאמען „לא מעטרעס לעזשיטים" (די געזעצליכע געליבטע), אין וועלכען ער זוכט צו פערענטפערען די פראגע. דאס בוך האט געמאכט א שטורם אין גאנץ אייראפע, און אין א קורצער צייט איז ער אין פראנקרייך אליין פערקויפט געווארען אין א מיליאן עקזעמפלארען.

דער פראנצויזישער שרייבער מאכט א פארשלאג, וואס זעהט אויס אויפ'ן ערשטען אויגענבליק צו זיין אומגלויבליך, אבער ווען מען הערט זיך איין גוט וואס ער זאגט, מוז מען זיך פערטראכטען. ער לעגט פאר אט וואס: אין דער גאנצער וועלט זאל אפגעשאפט ווערען דאס געזעץ פון ביגאמיע, וואס פערווערט א מאן צו הייראטען צוויי פרויען. ביז איצט איז איינגעפיהרט, אז א מאן האט רעכט נאר אויף איין פרוי און א פרוי האט רעכט נאר אויף איין מאן. אויב א פערהייראטער מענש הייראט נאך אמאל, ווערט ער בעשטראפט פאר ברעכען די אלטע פאמיליען בעציהונגען. און אפילו אויב א פרוי אדער א מאן האט געשלעכטליכע בעציהונגען מיט אן'אנדערן אדער אן'אנדערער אהן חתונה, קען דאס דינען אלס גרונד פאר א שיידונג.

לויט'ן נייעם פראיעקט ווערט עס אויס פערברעכען. אויב א פערהייראטער מאן פערליבט זיך אין אן'אנדער פרוי, זאל ער נישט דארפען זיך אויסבעהאלטען מיט זיין נייער ליבע אדער זוכען צו קריגען א גט פון זיין ערשטער פרוי, וואס איז נישט לייכט ביי די היינטיגע געזעצען. נאר אלץ וואס ער וועט דארפען טון איז נעהמען זיין געליבטע און אוועקגעהן אין שטאנדעסאמט צו רעגיסטרירען זיין נייע חתונה.

דורכ'ן אפשאפען דאס געזעץ פון ביגאמיע, וועלען א סך פרויען, וואס זענען איצט פער'משפט צו פערזיצען, האבען א מעגליכקייט חתונה צו האבען און לעבען ווי אלע ווייבער צוגלייך. צווייטענס, וועט פערקלענערט ווערען די צאהל שיידונגען, ווייל א מאן, וואס וועט זיך פערליבען אין א מיידעל וועט צוליב דעם נישט דארפען פערלאזען זיין ערשטע פרוי און עס וועט אויך פערקלענערען די צאהל פון אומגעזעצליכע געבורטען, ווייל א מיידעל וואס וועט האלטען ביי האבען א קינד פון א פערהייראטען מאן, וועט קענען מיט איהם חתונה האבען.

אט דאס איז אין קורצען דער פראיעקט, וואס האט ארויסגערופען אזא סענסאציע.

איצט לאמיר זעהן, ווי אזוי ערקלערט דער שרייבער די נוצליכקייט פון זיין פארשלאג.

שוין יאהרען לאנג ווי מען מאטערט זיך צו געפינען א לעזונג צו דער חתונה-פראגע. יעדער מענש מיט אפענע אויגען ווייסט, אז אונזער היינטיג פאמיליען-לעבען איז אין א קראנקהאפטען צושטאנד. די צאהל גט'ן וואקסט פון יאהר צו יאהר. עס איז גענוג צו ברענגען די ציפערען פון אייניגע לענדער: אין יאהר 1913, פאר דער מלחמה, זענען אין דייטשלאנד געווען 16 טויזענד, און אין 1925 — שוין 35 טויזענד גט'ען. דאס אייגענע איז אויך אין פראנקרייך און ענגלאנד. אויך אין אמעריקא שטייגט אומגעהויער די צאהל שיידונגען, און אין אייניגע שטאטען קומט אפילו אויס איין שיידונג אויף יעדער חתונה. פון דער אנדערער זייט, פאלט די צאהל געבורטען. אין דייטשלאנד זענען מיט פופציג יאהר צוריק אויסגעפאלען פערציג געבורטען אויף יעדע טויזענד איינוואוינער, און נאך דער מלחמה קומט אויס נאר 18 געבורטען, און אין ענגלאנד נאך ווייניגער. דערצו האט זיך שטארק פערגרעסערט די צאהל פון אפעראציעס צו פערמיידען דאס געבורט פון קינדער. מען רעכענט, אז אין אמעריקא אליין ווערען געמאכט אנדערטהאלבען מיליאן אזעלכע אפעראציעס יעהרליך. אלזא ביידע וויכטיגסטע טיילען פון דער חתונה: גוט לעבען צווישען מאן און פרוי און גליק פון קינדער האבען בעקומען א גוטען קלאפ. עס איז קלאר, אז עס מוז עפעס איבערגעאנדערט ווערען, כדי צו פערהיטען דעם פולשטענדיגען חורבן פון פאמיליען-לעבען.

פערשידענע פראיעקטען זענען אויפגעשוואומען ווי אזוי צו ברענגען גליק אין דער פאמיליע. איינער פון זיי איז דזשאדזש לינדסעיס, וועלכער בעשטעהט אין דעם, אז יונגע פארלעך זאלען מעגען הייראטען אויף א פראבע, און זעהן אויסמיידען, צו האבען קינדער. ערשט דאן ווען זיי זענען איבערצייגט, אז זיי זענען צוגעפאסט איינער צום צווייטען, זאלען זיי חתונה האבען אויף שטענדיג און אנהויבען א ריכטיגען פאמיליען-לעבען. דער פראיעקט האט אבער א סך חסרונות: ערשטענס, ווערט דערווייל די פרוי פערעלטערט, און נאכדעם, ווי דער יונגערמאן וועט בעשליסען, אז זי טויג נישט פאר איהם, וועט ער איהר פערלאזען און נישט פיהלען קיין פעראנטווארטליכקייט; צווייטענס, בלייבט דאך אלץ די אלטע קשיא: וואס טוט מען מיט די מיליאנען איבעריגע פרויען, פאר וועלכע עס זענען אין גאנצען קיין מענער נישטא, ווייל זיי זענען ווייניגער אין צאהל?

אט דאס איז די שווערסטע פראגע. אין דייטשלאנד זענען דא דריי מיליאן פרויען מעהר ווי מענער, אין רוסלאנד — פיער מיליאן פרויען מעהר, אין פראנקרייך — צוויי מיליאן מעהר, אין ענגלאנד און איטאליען — די זעלבע צאהל. און בלויז אין ניו-יארק זענען דא צעהנדליגער טויזענדער פרויען מעהר ווי מענער. וואס איז די פעולה, וואס מען וועט מאכען לייכטער זיך צו שיידען, אז ווען דאס מיידעל וועט חתונה האבען וועט די געשיידענע מוזען פערזיצען.

די איינציגע לעזונג פון דעם פראנצויזישען שרייבער בעשטעהט דערין, אויסצומעקען פון אלע געזעץ-ביכער דעם פונקט, וואס הייסט בעשטראפען פאר ביגאמיע. די רעגירונג זאל זיך איינגאנצען נישט מישען אין הייראט-אנגעלעגענהייטען. דער שטאנדעס-אמט דארף רעגיסטרירען אלע פארלעך וואס קומען חתונה האבען. אזוי ארום וועלען א סך מיידלעך געראטעוועט ווערען פון פערזעסענקייט.

עס טרעפען היינט, א סך פאלען, ווען א פערהייראטער מאן פערליבט זיך אין א מיידעל, דאס ווייב זעהט, אז זי וועט נישט צוריקגעווינען זיין ליבע, אבער שיידען וויל זי זיך נישט, ווייל זי האט נאך געפיהלען צו איהם, און זי וויל אויך נישט פערלירען דעם פאטער פון איהרע קינדער. עס שאפט זיך א שווערע לאגע. דאגעגען אבער, ווען דער מאן וועט האבען די מעגליכקייט צו הייראטען מיט זיין געליבטער, וועט ער קענען זיין אויך מיט דער ערשטער פרוי, נישט אפגעריסען ווערען פון זיינע קינדער. אויך די אומגעזעצליכע געבורטען וועלען ווערען ווייניגער, ווייל דאס האבען איין ווייב וועט נישט זיין קיין שטערונג צו הייראטען די צווייטע מוטער פון זיין צוקינפטיגען קינד.

מע קען דאך אבער פרעגען: ערשטענס וועט עס פראפאגנדירען דעם שטאנד פון דער פרוי, ווען יעדער מאן וועט האבען ביי זיך א גאנצען הארעם פון ווייבער, ווי דער טערקישער סולטאן. צווייטענס, וועלכער מאן פערדינט עס גענוג צו שפייזען און אויסהאלטען א סך ווייבער מיט זייערע קינדער? דריטענס, דער גאנצער ענין שמעקט עפעס מיט פערצייטען און נישט מיט אונזערע היינטיגע בעגריפען, ווען יעדער מענש פיהלט זיך פריי און גלייכבערעכטיגט.

דערויף ענטפערט דער שרייבער פאלגענדעס: אייגענטליך לעבט דאך שוין היינט די מעהרהייט מענער אין זעלביגען צושטאנד. ס'איז דאס זעלטען צו בעגעגענען א מאן, וואס האט נישט קיין „לינקע" ליבע און האט נישט קיין בעציהונגען מיט אנדערע פרויען. עס איז א פאקט, די פראסטיטוציע-הייזלעך ווערען מעהר בעזוכט פון פערהייראטע מענער ווי פון אומפערהייראטע. ווייזט אויס, אז די נאטור פון מאן איז צו האבען נישט איין פרוי, נאר מעהרערע, און אזוי ווי דאס איז פערבאטען לויט'ן געזעץ, טוט מען דאס הינטען-ארום. עס האנדעלט זיך אלזא אין דערלויבען געזעצליך א צושטאנד וואס עקזיסטירט היינט אין דער פראקטיק.

די פראגע וועגען אויסהאלטען די ווייבער, איז אויך קיין פראגע נישט, אלע ווייבער מוזען נישט לעבען אונטער איין דאך. אין דאס רוב פאלען וועט דאס פארקומען נאר אזוי. ווען דער מאן האט א פרוי און א געליבטע סיי-ווי, איז אנשטאט זיך צו גנב'ענען פון דעם ווייב אויף א רענדעוואו מיט דער געליבטער, וועט ער עס מעגען לויט'ן געזעץ און קיינער וועט איהם דערין נישט שטערען. אי עס וועלען זיין איפערזוכטס-סצענעס? — איז היינט אויך נישט בעסער. און צווייטענס, וועט מען ביסלעכווייז אפגעוואוינען די פרוי צו קוקען אויף איהר מאן, ווי אויף איהר אייגענטום, וואס קיין אנדערער האט נישט קיין רעכט אויף איהם.

פערשטעהט זיך, אז אויך די פרוי וועט האבען דאס רעכט צו הייראטען מיט עטליכע מענער, אבער דאס וועט זיין זעלטענער, ווייל ווי געזאגט, זענען דא פיל מעהר פרויען ווי מענער און אויך איז די פרוי פון דער נאטור ווייניגער גענייגט צו לעבען גלייכצייטיג מיט אייניגע מענער.

אפילו ווען ביגאמיע וועט נישט זיין פערווערט לויט'ן געזעץ, איז נישט געזאגט, אז די היינטיגע פארם פון חתונה וועט אונטערגעהן. אויב א פארעל איז שטארק פערליבט און זיי ווילען זיין פערבונדען אויפ'ן גאנצען לעבען — געזונטערהייט! אבער זאל מען אויך נישט שטערען דעם יעניגען, וואס האט אפעטיט צו עטליכע ווייבער מיט אמאל...

א. ז.

„אילוסטרירטער פוילישער מאנשעסטער"

אונטער דער רעדאקציע פון אלי בארוכין איז ערשינען דער פעברואר-נומער פון דער לאדזער צייטשריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען „אילוסטרירטער פוילישער מאנשעסטער" מיט פאלגענדען אינהאלט: אשר קאהן: דער קריזיס אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, נ. שפעט: דאס אונטערגעהענדע לאדז. ד"ר ס. שעפס: דער קראך אויף דער ניו-יארקער בערזע, זיינע סיבות און בעגלייט ערשיינונגען. מ. האכמאן: בראזיליען — אן'אפזאץ-מארק פאר פוילישע סחורות, ד"ר א. אטלאס: די קאנצענטראציע פון קאפיטאל און די ראציאנאליזירונג-בעוועגונג אין באנק-וועזען. די סכנה פון די קארטעלען פאר'ן צושפליטערטען יודישען סוחרטום. אדוו. ה. וואלמאן: ווי אזוי בעקומט מען א „גאדזיר", צי דארף א פרוי ענדיגען אן'אוניווערזיטעט, כדי צו קענען פיהרען א הויז-ווירטשאפט? דער „וויסטרא"-גארן, זיינע אייגענשאפטען און פערווענדונגס-מעגליכקייטען, אסקאר בערמאן: ענטוישונג און יאוש אויפ'ן לאדזער האנדעלס-מארק, אדוו. א. ציממערמאן: דער יודישער האנדווערקער און די האנדווערקער-קאמער, אדוו. ז. שטרויך: דער יודישער האנדווערקער און די יודישע אינטעליגענץ, דער דרעה מיט'ן גראבען פינגער, די פילאזאפיע פון לעדיג געהן און וואס דערפון קען ארויסקומען, אמנעסטיע פאר פעליגע שטייערען מוזען פאדערען די האנדעלס-קאמערן, עדווארד ראסעט: בילדונג און קולטור אין לאדז, פראפ. ד"ר מ. באלאבאן: דער „קאלישער סטאטוט" און די גלגולים פון אט דעם זעלטענעם היסטארישען דאקומענט, סטאראכטע אלעקסירזשעווסקי: יודען אין קאמף פאר בעפרייאונג פון פוילען, ד"ר יצחק שיפער: אונבעקאנטע זכרונות פון א פוילישען יוד פון 18-טען יאהרהונדערט, פראפ. שמעון דובנאוו: קווא וואדיס ישראל?, ד"ר מ. פרידלענדער: די היים און די שול, די בעריכטען פאר מינדעריעהריגע און די קרבנות פון די נאך-מלחמה פערהעלטנישען, אלי בארוכין: דער שפעטער פון יודיש-נאציאנאלען שול וועזען אין פוילען. (צו ד"ר מ. ברוידא'ס 60 יעהריגען געבורטס-טאג), זאקאפאנא אין קארנאוואל-צייט, „ארדם" — דאס נייע פראגראם „חי גאלבט", ד"ר וו פאלעק: די ראל פון טעאטער אין דער שול, באדיע: פאוועל קלעצקי — דער לאדזער מוזיקער, און געזעלשאפטליכע כראניק א. א. וו.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט און עסטעטיש ארויסגעגעבען.

ס'געיעג נאכ'ן שאטען

38) (סענסאציאנעלער ראמאן)

ראבקעוויטש האט א ווינק געטון און זיך געקעמט מיט דער האנט די האהר.

— גוט, — האט ער א זאג געטון מיט פערדרוס — געדענקט אבער, אז דאס, וואס איך וועל אייך זאגען, איז דערווייל בלויז השערות, און איך קאן נישט גאראנטירען, אז דאס איז אמת.

מאדאם ליפאווסקא האט אלס צייכען, אז זי איז מסכים, איינגעבויגען דעם קאפ.

— איבעריגענס, וועט איהר מיר, וואהרשיינליך, אליין ארויסהעלפען, — האט ראבקעוויטש פארגעזעצט, עפענענדיג דאס נאטיץ-ביכעל — צי געדענקט איהר גוט, וואס עס איז פארגעקומען... די פאריגע וואך דינסטאג אינדערפריה... און דער נאכט פון מאנטאג אויף דינסטאג?

— יא, איך געדענק, דאכט זיך.

— צי האט זיך אייער מאן דאן געקליבען אוועק צוגעהן פונדערהיים, איהר געדענקט נישט?

— יא, ער האט אפגעזאגט די איינלאדונג פון דעם הער וואלדמאן צו פאהרען קיין לאדז, ווייל ער האט אין יענער נאכט צוגעזאגט צו זיין אויף אן'אנדער ארט.

ראבקעוויטש האט אנגעשפיצט די אויערן, און פארטגעזעצט מיט א פלוצים דערוואכטער האפנונג:

— ס'איז זעהר וויכטיג, פרוי ליפאווסקא... ווייסט איהר נישט, וואו ער האט צוגעזאגט צו זיין?

— איך האב קיין אהנונג נישט... וואהרשיינליך אין קלוב.

— אהא... דער הער ליפאווסקי פלעגט געהן אין קלוב?

— יא, אבער נישט זעהר אפט.

— און אין אזעלכע פאלען פלעגט ער נישט זיין ביינאכט אינדערהיים?

— יא.

— יא... און פאריגען דינסטאג ביינאכט איז געמאכט געווארען אן'אנפאל אויף דער וואוינונג פון דעם הער גרעפין ר. — האט ראבקעוויטש טרוקען בעמערקט — זאגט זשע מיר, מאדאם, איז אייער מאן פאקטיש אוועק אין קלוב?

— ניין... איך ווייס נישט פאריוואס, נאר ער איז גראד פערבליבען אינדערהיים.

— האט ער אייך נישט דערקלערט, פאריוואס?

— ניין, איך פלעג קיינמאל מיין מאן נישט שטעלען אזעלכע פראגען.

— איך פערשטעה, אייך וועט שטארק איבערראשען, ווען איך וועל אייך זאגען, אז אייער מאן האט בעקומען א ווארענונג, א דירעקטע אנווייזונג, נישט ארויסצוגעהן יענע נאכט פון שטוב, אויב דאס לעבען איז איהם טייער?

— מיך וואונדערט עס זעהר שטארק. דאס וואלט דאך פשוט געווען לעכערליך.

— און פונדעסטוועגען איז עס אזוי, יענען דעם זאגט עדות א דאקומענט, וואס איך האב געפונען אין אייער מאנ'ס פארטפעל.

— אבער... ווען? — האט מאדאם ליפאווסקא ארויסגעשעפטשעט, דערמאהנענדיג זיך פלוצים וועגען דער גרויזאמער דעפעשע.

— מיט צוויי שעה צוריק אין דעם הער וואלדמאנס וואוינונג. — האט ראבקעוויטש געענטפערט — אט איז דער דאזיגער דאקומענט, איהר קאנט זיך אליין איבערצייגען. אפשר איז אייך בעקאנט די דאזיגע האנדשריפט?

ער האט איהר דערלאנגט דאס קארטעל.

ביידע פרויען האבען עס בעטראכט, האלטענדיג דעם רינגעם טאוועל אין די ציטערדיגע פינגער.

איבערלייענענדיג, האט מאדאם ליפאווסקא א ציטער געטון.

— איהר דערקענט די האנדשריפט? — האט דער געהיים-אגענט איבערגעפרעגט.

נעללי האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ, אז נישט, און מיט ענטשלאסענהייט געענטפערט:

— איך האב נאך קיינמאל נישט געזעהען אזא האנדשריפט.

— איז דער כתב צופעליג נישט ענליך אויף דעם הער וואלדמאנס?

— א, ניין! ער שרייבט קיינמאל נישט מיט געדרוקטע אותיות. ביי איהם איז א גאנץ נאטירליכע האנדשריפט. אויב איהר ווילט, קאן איך אייך ווייזען זיינע בריף...

— איך וועל אייך דערפאר זיין זעהר דאנקבאר.

— הער ראבקעוויטש, — האט זיך אפגערופען די מאדאם ליפאווסקא — שבת איז געשעהען עפעס א מאדנע זאך. אזא אויסטערלישע, אז מיר דוכט זיך, איך דארף זי פאר אייך נישט פערהוילען.

ראבקעוויטש האט אויפגעהויבען די ברעמען, און האלטענדיג גרייט דאס נאטיץ-ביכעל, האט ער געזאגט:

— איך הער...

— מיין מאן האט בעקומען א דעפעשע. די דאזיגע דעפעשע איז אנגעקומען אין זיין אפוועזענהייט, דאס איז אויך געווען אומגעוועהנליך, מחמת ער פלעגט נישט ארויס פון שטוב פאר צעהן א זייגער אינדערפריה. אויף דער בערזע פלעגט ער ערשט געהן א זייגער עלף, אדער האלב צוועלף.

— ווייסט איהר נישט, וואס האט איהם גענויט ארויסצוגעהען פון דערהיים אזוי פריה?

— ניין. די דעפעשע איז אנגעקומען מיט עטליכע מינוט פריהער, איידער ער האט זיך צוריקגעקעהרט פון שטאט... דאס איז אויך געווען מאדנע, ווייל, געוועהנליך, ארויסגעהענדיג פון דער היים, פלעגט ער נישט אזוי שנעל צוריקקומען... עס האט קיינמאל נישט פאסירט, ער זאל זיך צוריקקעהרען פריהער, ווי פאר מיטאג. די דעפעשע האט אויף איהם געווארט אויפ'ן טיש, אין דעם דאזיגען צימער... ער איז אריין, און אין א מינוט שפעטער האט נעללי דערהערט א קלאפ פון אן'אנידערגעפאלענעם קערפער. (פארטזעצונג קומט).

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!

לעצטער ראמאנס

אין די הויפטראלען:
Iwan Petrowicz i Hr. A. Esterhazy

צו דעם בילד וועט צוזינגען א ספעציעל אנגאזשירטער רוסישער כאר, וועלכער וועט אויספיהרען א רייהע רוסישע לידער.

נעכסטער פראגראם: „פרוכטבארקייט"
אין די הויפטראלען: **Gabriel Garbo i Diana Karenne**

קאנקורענץ!

אין ערשטקלאס. דאמען= און הערן=פריזיער=אנשטאלט

מ. קופקא, פאלודניאווא 12

זענען די פרייזען, צוליב'ן קריזיס, געווארען פערקלענערט:

דאמען=סאלאן:		הערן=סאלאן:	
שערען דאמען	80 גר.	ראזירען מיט קעלניש-וואסער	40 גר.
שערען שילער	60 גר.	ראזירען און שערען	1 זל.
וואסער-אנדולאציע	1.50 זל.	שערען	70 גר.
אייזען-אנדולאציע	1.— זל.	שערען א יונגעל	50 גר.
קאפ-וואשען מיט טרוקענען	1 — זל.	קאפ-וואשען	50 גר.
מאניקיר	70 גר.	מאסאזש	50 גר.

טערבען די הער, ברעמען און ווימפערן אין אלע פארבען צו צוגענגליכע פרייזען.
ערשטקלאסיגע בעדינונג! ערשטקלאסיגע בעדינונג!

געגען בעלוינונג!

ס איז פערלוירן געווארען א פייטעלער מיט פערש. דאקומענטען, ווי אויך א פאס, וואס האט פאר קיינעם קיין ווערט. ביטע דעם עהרליכען פינדער אבציגעבען נעגען בעלוינונג. בלאהשטיין, פאלודניאווא 25.

השבת אבדה.

ס'איז פערלוירן געווארען א בעצאהלטער וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. מ. פיקס, ארדרע יענקעל רוס, צאהלבאר דעם 8. פעברואר ד. י. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. איך האב דעם וועקסעל בעצאהלט בײ י. רוס. מארנאווא 39. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אבציגעבען צו מ. פוקס, מארנאווא 39 5085

UNIEWAŻNIAM
4 zagubionych weksli in blanco: 1) wyst. M Mandel, żyro A. Mandel na 100 Zł., 2) wyst A. Milozarek na 100 Zł., 3) T. Durczynski, Brzezińska 5 na 100 Zł. i 4) T. Durczyński na 200 Zł.

א סטודענט

פון העכערע סעמעסטערס לערנט דורכאקסענע מאטעמאטיק און שפראכען (פויליש, דייטש, פראנצויזיש און לאטיין) גרייט צו שילער צו אלע גימנאזיאל-קלאסען און גרייט צו סטודענטען צו מאטורע-עקזאמענס פון לאגיק און פסיכאלאגיע. נייע ציגעלנע 17, וואוינונג 21 (רעכטע אפיצינע ערשטער שטאק.)

DYREKCJA
Towarzystwa Kredytowego
w Łodzi.

Łódź, dn. 17 stycznia 1930 r.
No. 190 30.
B.B.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi podaje do powszechnej wiadomości, że zwyczajne ogólne zebranie Członków Towarzystwa odbędzie się w dniu 19 lutego r. b. o godzinie 4-ej po poł., w gmachu Towarzystwa Kredytowego przy ul. Pomorskiej 21.

Porządek dzienny ogólnego zebrania obejmuje:

1) Sprawozdanie 1 yrekcji za rok 1929.
2) Projekt do etatu na rok 1930.
3) Wybór 3-ch Dyrektorów
4) „ 1-go zastępcy Dyrektora.
5) „ 4-ch Czł nków Komitetu Nadzorczego.

Wstęp na ogólne zebranie przysługuje wszystkim Członkom Towarzystwa, to jest osobom, które zaciągnęły w T-wie pożyczkę w listach zastawnych, o ile wogóle służy im z prawa możność rozporządzania swoim majątkiem. Za małoletnich, ubezwłasnowolnionych i pozostających pod opieką, prawo głosu na ogólnem zebraniu przysługuje ich opiekunom i kuratorom. Mąż właścicielki może uczestniczyć na ogólnem zebraniu bez upoważnienia.

Członek Towarzystwa może przelać swoje prawo do głosowania na ogólnem zebraniu na innego Członka, nikt jednakże nie może mieć więcej niż dwa głosy.

Na dni 15 przed ogólnem zebraniem, to jest do dnia 4-go lutego r. b mogą być podane do Komitetu Nadzorczego wnioski na ogólne zebranie, opatrzone przynajmiej 2o-ma podpisami.

Sprawozdanie Dyrekcji za rok ubiegły, oraz projekt etatu na rok 1930-ty, będą dostępne dla Stowarzyszonych w Biurze Towarzystwa, poczynając od dnia 4-go lutego r. b.

Bilety wejścia na ogólne zebranie wydawane będą w Biurze Towarzystwa, w godzinach biurowych, poczynając od dnia 12-go lutego r. b. do dnia 18 lutego r b włącznie. Bez biletu wejścia nikt na salę ogólnych zebrań wpuszczonym nie będzie. —

אכטונג!

איך בעט זעהר די אלע קונים, וואס זענען שולדיג געבליבען געלד מיין פערשטארבענעם מאן דעם צייטונגס-פערקויפער **אשר זאקהיים** נ"ע זיי זאלען געפעליג אפגעבען די חובות צו דער פערבליבענער פרוי, די צייטונגס-פערקויפערין נאוואמיעסקא 28 אדער וואלבארסקא 25

נייעס בלויז פאר יודען!

די לאנג-עקזיסטירענדע **טלתים-פאבריק** עמפפעהלט צום פסח-סעזאן א גרויסען און רייכען אויסוואהל פון עכט וואלענע, האלב-וואלענע און זיידענע כמו פערקישע טלתים, ווי אויך טלתים קטנים. הורט און דעטאל! ביליג און רעעל!
יחיאל מינסקי, לאדז, סאלנא 6

יוד. פרויען פערבאנד **וו.י.ז.א.** פושעיאזד 2
מיטוואך, דעם 12-טען ד. ה.

חמשה עשר בשבט

ווערט פארקומען א טראדיציאנעלער טעה=אוונד מיט א פערשידענארטיגען פראגראם:
ה' י. מאשקאוויטש (רעציטאציע) און ה' י. ראזענצווייג.
אנהויב 9 א זייגער אוונד. איינגאנג 50 גר.

דראוסעט

ביי דער אקצ. געז. מ. א. ווינער איז געלאזט געווארען אין בעטריב. ס'ווערען אנגענומען זעמל. ארבייטען צו צוגענגליכע פרייזען
„DROUSARNIA ZAROBKOWA"
Cegielniana 96.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הויט= און ווענערישע קראנקהייטען, מענער=שוועכע. אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אוו.

Dr. med.
G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
טראגוטא 12,
טעל. 175-10.
נעהמט אן פון 11--1 בײטאג און פון 7—8 אוו. 3919

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען. בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן אין דער פריה פון 3—5נאכמיטאג.

Dr. med.
LAJCHTER
צאהן=כירורג
Chor. szczęk, dziąseł, podniebienia, języka it.p.
przeprowadził się na ZIELONĄ 9
I p.front, tel. 149-66
od $1^1/_2$–5 po poł.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען און ליפמהילאינגעס.
נעמט אן פון 4—7 אין אוונט

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

צאהן=ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7.

צאהן=ארצט
טאנדאווסקא
גלובנא 51, טעל. 174-93
נעהמט אן צו לעטשניצע-פרייזען פון 9 פריה ביז 8 אוונד.

א לאנגיעהריגער געוועזענער גערבטס-סעקרעטער

שרייבט אלערליי ביטעס און קלאגעס. קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אין אלע שטעדט פון פוילען. א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל ארצט פאר נירן, בלאז און הארן-קראנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אוונד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זאוואדקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט=קראנקה, און מענער=שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא=לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ=לאמפ. עלעקטרישער היילקאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

צאהן-דאקטאר
L. Berger
זגערזשער 21, פראנט, 1 שטאק, עמפפאנגס-שטונדען פון 9,30 ביז 1 בייטאג און פון 5 ביז 8,30 אוונד.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין רעכטסקאנסולענטען-ביורא צו ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(וואכאדניא 52) טעל. 148-79

ואס עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי- סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס:
ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד רעזיצמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

עכבער
מאשינאווע
ווערן אנגענומען
צו ביליגע פרייזן
ג. נארדמאן ציגלן. 92

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6–8 אוונד

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען=קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אוונד.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. טע. פראנט.
אנאליזען פון קאל, אורין, לייכען א. א. וו.
אורין-אנאליז - 4 זל.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטן
פעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8–$9^1/_2$ פריה און פון 3–$4^1/_2$ נאכמ.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינציגע פראצעדור פון ועמאליגע ארטאפעדישע אנשטאלטען, אין: הקלדרקעס אויף פלאטפוסען, קונסט-ליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגען פון 5—7 אוו.
צוריק געקעהרט.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן איבערהאלט און טערמינען פון אנאנסען אין דער פערלאג ניט פערנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ווייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60- . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . . 18- . . . . 8 .
פאר דער שורה 50 פראצ. טייערער. מויטל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.